

Payí Poro Romíyo ηweáyí nání eañinaríní.

Payí rina Jisasoyá siyikíyí ańí yoí Romíyo ηweagáayí nání Poro níriri eañinaríní. Ańí api, Itari píropenisíyo ikwíróniñípi ańí ami ami ikwíróniñíyo seáyí e imónini. É Romíyí mixel ináyí Sisaoyí riniño ηweaagípiríní.

Payí rina Poro Koriníyo niηweámáná apixel Pibíyí riniñími nearí wiowáriñinaríní. Sini Romíyo bi memé eñími nearí wiowáriñinaríní. Ayí nijíá nimóniro re oyaiwípoyíniri níriri eañinigini, “Ámá níni íwí yarígíayí imóniñoi. Wigí íwí neríñípimi dání Goríxo tíni xepíxepá róniñoi. Nwí ikaxí Moseso níriri eañípi níxeldiríñípimi dání ámá wé róniñí wí imónipaxímani. Sa Goríxomi xewaxo Jisasomi diñí níwíkwíroriñípimi dání oyá síñwíyo dání wé róniñí imóniro ámi o tíni nawíni imóniro epaxíriní.” oyaiwípoyíniri níriri eañinigini.

¹ Poroni payí rina nearí mónapariñini. Nioni Kiraisí Jisasoyá xináiníniñí nimóniri yaríñá woníriní. Goríxo wáf nurímeiaríñí wo imóníwiniñiniri wéyo fá numíri oya xwíyá yayí neainariñípi nurímeíwiniñiniri níripearí niñoníriní. ² Xwíyá api o eñiná xegí wáf rókiamoagíáwa níriro ríwamiñí ηwíái riniñíyo eagíapimi dání níneariri símí e tiniñípiríní. ³ Xwíyá yayí neainariñí api xegí xewaxo nání riniñípiríní. O aga ámá

nimón+ríná imón+ñpí nán+ ðñf n+moranéná re yaiwiar+ñwár+ni, “Míxí ináyí Depitoyá iyí axípa imón+ñyí worfani?” yaiwiar+ñwár+ni. ⁴ Kwíyí xegí bi o imón+ñpí nán+ ðñf n+moranéná re yaiwiar+ñwár+ni, “Goríxo ení síxí eániñf xío imón+ñpí ayá wí síwá neairí xwár+payo dán+ owiáp+n+mean+rí ámi síñf wimíxiri ner+ñpimi dán+ réniñf near+ñr+ni, ‘Gí niwaxor+ni.’ near+ñr+ni?” yaiwiar+ñwár+ni. O Jisasi Kiraiso negí Ám+náo nán+ rar+ni. ⁵ Omí dán+ni Goríxo wá n+neawian+rí xegí wáf wur+meiar+gáwa oimón+pay+ni near+peañr+ni. None wáf wur+meiar+íná émáyí xíxegíni n+ni wí wí ðñf “Xw+yí fá api nepar+ni.” yaiwiro síni pír+ m+wiaíki arfá y+mígf wiro é+ríx+ni near+peañr+ni. Kiraisomi e wí+ríx+ni near+peañr+ni. ⁶ Seyné ení ayí wiy+ner+ni. Jisasi Kiraiso xíoyá imón+pír+ nán+ wéyo fá seaum+ríñf wiy+ner+ni. ⁷ Anf Romíyo ñweagfáy+né —Ámá Goríxo ðñf síxí seayirí nion+yá oimón+pay+ni wéyo fá seaum+ríñf en+yí+ner+ni. Seyné nán+ nion+ pay+ r+na nearí mónapar+ni. “Negí ápo Goríxo t+ni Ám+ná Jisasi Kiraiso t+ni awaú wá seawian+rí seyné n+way+róniro ñweap+rí nán+ seairi éisix+ni.” nimónar+ni.

“ ‘Romíyné síñwí sean+míginí.’ nimónar+ni. ur+ñf nán+r+ni.

⁸ Payí r+na near+íná xámi r+pi osear+m+ni. Anf n+m+ni xw+yí fá r+pi fá menárar+ñagfá nán+ gí Goríxomi yayí wiar+ni, “Romíyo ñweagfá Jisasomi xídar+gáayí pír+niñf ðñf

wíkwíroaríñoi.” Xwíyíá apí ańí nímíní íá menáraríńagíá nání seyíné nıyínéní nání yayí wiaríńíní. Jisaso neaińípimí dání seyíné e yaríńagíá nání Goríxomí yayí wiaríńíní. ⁹ Xewaníño —O e éwínígínırí nıríńípí aníńí miní nıwíıríná xwíyíá xegí xewaxo nání yayí neainaríńípí wáí urímínırí nání yaríńáoríní. Xewaníño nioní xíomí ríxíńí nuríríná sá bı mıńweá íníná seyíné nání yaríńí seawıaríńápí nání ananı sopíńí opaxíríní. ¹⁰ Omí ríxíńí nuríríná seyíné tńń e nání mıbıpaxí imónayıńá enagí aiwı agwı ananı oyá dıńí tńnı bıpaxí imónımıgínırí ańıpaxí yaríńí wiaríńáríní. ¹¹ Ayí rıpı nánıríní. Nioní seyíné tńń e nıseaımearı searéwapıyaríná seyíné kwıyıpımí dání ámı bı tńnı yóí imónıro sńkńkń ámı bı tńnı nomıxıga upírı nání nioní aga nıbırı sıńwı seanımı nání nimónaríní. ¹² Nioní seyíné nıseaımearıńá nionını enı sıxı seaımıxımı nánı marıáı, seyíné enı Jisasomı dıńí nıwıkwíroro píránıńí xıdarıńagıa seanırı nionı enı dıńí nıwıkwírorı píránıńí xıdarıńagı nanıro nerıńıpımı dánı xıxe enı sıxı imıxınanı nánı rarıńını.

¹³ Gı nırıxımeáyíné, seyíné rıpı nánı majıá epírıxınırı nánı áwanıńı osearımını. Ayá wı seyíné tńń e nánı bımıgínırı nerı aı amıpı bı pírı nırakıayıagı nánı seyíné bı sını sıńwı mıseanıńárını. “Nionı émá amı gımı ńweagıáyı tńń e nemerı wáí uraríná wı arıá nıńıro Jisasomı dıńí wıkwırogıápa segı wı enı nionı uraríná axıpı wıkwırórıxınırı segı tıámını bımıgínı.”

nimónarini. ¹⁴ Nioni áamá niyoní kinixí imónigfáyorani, wauyí imónigfáyorani, diñí émí saímí mogfáyorani, majfá imónigfáyorani, áamá ayo niyoní xwiyfá yayí neainariniñpi urimfa nání yoxáñniñí ináriniñini. ¹⁵ Ayináni nioni áamá Romí ñweagfáyiné ení xwiyfá yayí seainipaxípi wáf searimfa nání símí dípenariniñini.

“Xwiyfá yayí neainariniñpimi dání Gorixo yeáyí neayimixemeaariniñini.” uriniñ nánirini.

¹⁶ Xwiyfá yayí neainariniñpimi dání Gorixo diñí wíkwírófáyo niyoní —Xámí Judayo yeáyí uyimixemearí émáyo ení yeáyí uyimixemearí epaxí enagi nání xwiyfá api nání nioni ayá bí mé anani wáf rimeariniñini. ¹⁷ Ayináni nene “Gorixo arige nerí áamá ámí wé róniñí xfo imóniñpi wimixiniñfáñani?” niyaiwirane ududí neainipaxímani. Ayí rípi nánirini. Xwiyfá yayí neainariniñpimi dání Gorixo wáf réniñí neaókimixáriniñini. Áamá Jisasomí iwamífo dání diñí niwíkwíróa numáná ámí xegí bí mé sa aniniñí wíkwíroarigfáyí, ayí wé rónigfáyí wimixariniñini. Bíkwiyo dání re niriñirí eániñpi, “Áamá Gorixoní diñí níkwíróagfa nání ‘Wé rónigfáñini.’ ráñiñáyí diñí niyiminiñí tífáyí imónipírfáñini.” niriñirí eániñpi nioni searariniñapi tñí xixení imóniñagi nání searariniñini.

Áamá Gorixomí ríwí umogfá nánirini.

¹⁸ Gorixo áamá wé róniñí xfo wimónariniñpi mé rikikirífo yarigfáyí —Ayí wigí rikikirífo yarigfápi neróná Gorixo nání niñfá imónipaxí

imóniηípi ríwímini mamoiarigíáyíriini. Ámá ayí nání Gorixo anínamí dání wíki wónfagi nání pírf umamonípi ríxa síhání piaumímí iníni. ¹⁹ Ayí rípi nání rariηíni. Gorixo ámá xío nání re yaiwipaxípi, “O imóniηípi, ayí api ría imónini?” yaiwipaxípi yumíí míwimóní síhání imónini. Gorixo xewaníηo imóniηípi nání síwá winíηf enagí nání rariηíni. ²⁰ Xewaníηo imóniηípi —Api síηwí tñni síηwí winípaxí mimóniηagi aí eníiná anína imíxiri xwíarí imíxiri eηe dání ámá apimí síηwí níwiníríná “Xío imóniηípi, ayí apíríani?” yaiwipaxíriini. “Ení amípi api imíxíηo eáníηípi ná ríwíyo aí wí samíηf weníámani.” yaiwiri “Xío imíxíηípi mí xegí bí níwimóniri nání aga seáyí e ría wimónini?” yaiwiri epaxíriini. Ayínání ámá Gorixomi wí yapí re uréwapíyipaxí meníni. “Nioní joxí imóniηípi nání majíá nimóniri nání nípikwíni mimóniηf enáoniriini.” urípaxí meníni. ²¹ Eníiná ámá ayí síni xíxeni “Gorixo api ría imónini?” níyaiwiro aiwí re egíawixíni. O Nwíáo enagí nání wé íkwianwíyo típaxípa mítípa ero amípi xío imíxíηípi nání yayí míwípa ero wigí díηf nímoríná majímajíá ikáríníro díηf xenwíni nímoá núfasáná díηf ría xeyánigíáyí imóníro egíawixíni. ²² “Díηf émf saímí monwaéneríni.” níriro aiwí majímajíá ikárínígíáyí nimóníro ²³ Nwíá mípé aníηf imóniηomí mumímíní ríwí número mimóní ηwíá bí íá oxíraneyíniro ámáraní, iníraní, odípíraní, nanwí onímíápiarani, xopaikígí bí nimíxíro “Negí ηwíá imóniηípi, ayí rípiríni.” rígíawixíni.

Ámá Gorixomi ríwí numoríná egíápi nánirini.

²⁴ Gorixo ámá e majimajíá níkariníro yaríηagíá níwíniríná wíí éapá winaríηípimí dání sípí imóníηípimí xe oikírípeánípoyínirí síηwí wíníηínigíní. Síηwí e wíníagí wíwaníηíyí píaxí eámíxínígíawíxíní. ²⁵ Ayí rípí nání Gorixo e eníríní. Ámá ayí nepa imóníηí Gorixo nánípí ríwí umoro yapí imóníηípí íá xíróro nemáná amípí níní imíxíηomi —O aníηí miní yayí umepaxoríní. “Ámá níní e éíríxíní.” nímonaríηoríní. Omí yayí numero íá míxírí xílo imíxíηípimíní íá xíróro wéyo umero yaríηagíá nání Gorixo e eníríní. ²⁶ Ayínání Gorixo wíí éapá winaríηípimí dání píaxí weánípaxí imóníηípí xe oikírípeánípoyínirí síηwí wíníagí apíxíwa oxí nímeániríná xírínííríxínírí imóníηípí píní níwíaríro apíxí wí tíní nípíkwiní mímoníηípí níga ugíawíxíní. ²⁷ Oxowa ení apíxí nímearo xírííríxínírí imóníηípí píní níwíaríro “Oxí wíá tíní íwí oinaneyí.” níyaiwíro aga símí níxeadípéníroná oxí wíá wíá tíní íwí níróro píaxí weánípaxí imóníηípí inígíawíxíní. Ayínání “Wíí néra ugíápi tíní xíxeni pírí Gorixo umamonípí ríxa wímeaníríní.” raríηíní.

²⁸ Ámá “Gorixo apí imóníηoríani?” níwíaiwíro símí e mítínípa yaríηagíá nání o wíí “Sípí e e oyaneyí.” yaiwíarígíápi nání xe míηí níga úfíríxínírí síηwí wíníηínigíní. Síηwí e wíníηí enagí nání ayí amípí nípíkwiní mímoníηí ámá mepaxí imóníηípí néra nuro re yarígíaríní. ²⁹ Nípíkwiní mímoníηí níní nání míηí iníro ríkíkíríó epaxí imóníηí níní nání míηí iníro

anímí yarfá epaxí imóniñí nñí nání mñí iníro
 “Ámá wí ríá omeárínípoi.” yaiwiarígtápi nání
 mñí iníro yarıgtáríní. Apíní yarıgtámaní. Ripí
 ení ayá wí yarıgtáríní. Sñwí íwí wñiro
 “Amípi api nioní meapaxípiríní.” bi onímiápi
 m+yaiwí ayá wí yaiwiro n+wiápínimearo áamá
 píkíro símíráxwíró ero yapí wíwapíyíro áamá wí
 nání nuríríná sipí owímeaníri uríro únúníñí
 wikáñro mímáyó wíro ³⁰ xwíyítapai uñwiráñro
 Goríxo nání símí tñí ero áamáyo xixewíámí rñiro
 m+xí kññro m+xí meakññro sipí imóniñí áamá
 sñí nñíá mimónígtápi éwapññro xínáíxaneyo
 maní wiaíkíro yarıgtáríní. ³¹ Ripí ení yarıgtáríní.
 Majíá ikárññro dñí uñwiráñpaxí mimónípa ero
 wíyo dñí sipí mñwípa ero wá mñwianípa ero
 yarıgtáríní. ³² E yarıgtáyí Goríxo re rárññpi nání
 nñíá nimónñro aiwí, “Ámá sipí api yarıgtáyí wí
 sñí upaxímaní. Pepaxíríní.” rárññpi nání nñíá
 nimónñro aiwí sipí api imóniñípimí n+xída nuro
 apíní mé sipí seáyí e imóniñí ripí ení nero íwí
 api néra warígtáyó weyí ayá wí meararígtáríní.

2

*“Goríxo áamá nñyoní mí ómómíxímí neríná wígt
 egítápi tñí xixení wiñfáríní.” uríñí nánñríní.*

¹ Ayínání áamá wíyo xwíyítá umeararígtá
 wíyínéní wíyínéní bi osearímíní. Sía yoparíyimí
 Goríxo áamá nñyoní mí ómómíxímí yarfá “Ayí
 nání íwí api enáríní.” urípaxí imóniñípi
 títáyínémani. Ayí ripí nánñríní. Ámá
 íwí yarıgtápi nání xwíyítá umeararígtáyíné,

seyíné ení íwí axípi yarıgíáyíné enagi nání wíniyo xwíyíá numearíroná sewaniñíyíné eníniñí mearınarıgíá enagi nání Gorıxo mí ómómıxımí seaiarıná xwíyíá bı urıpaxí imónıpıríámani. ² Rıpi niyaiwirı niñíá imónıñwını, “Ámá sıpı e yarıgíáyo Gorıxo xwíyíá numearırı pırí numamoríná xenwını bı mé xıxenı ayo ríá wıarıni?” yaiwiñwını. ³ Íwí axípi nero aí segí wınıyí íwí yarıgíápi nání xwíyíá umeararıgíáyíné, wınıyo numearíroná segí axípi egíápi nání pıóı yaiwinarıñı? “Xwíyíá Gorıxo neamearıniápi ananı múropaxenerini.” riyaiwinarıñı? ⁴ Gorıxo segí íwí yarıgíápi ríwímini omamópoyınırı wá nişewıarırı seaiñıpi nání majíá nimónıróná rıpi enı rişeamónarıni, “O wá ayá wı neawıarırı pırí apaxí mé mineamamó erı okınımónıpoyınırı xwapı ayá wı xwayı nanırı ñwearı yarıñıpi peayı wıanıpaxı imónıñıpi yarıni.” rişeamónarıni? ⁵ Oweoi, seyíné diñı wakısı nınıróná segí íwí yarıgíápi ríwímini mımamoarıgíáyo dání sıá Gorıxo sıpı ámá yarıgíápi nání wikı ríá ápiáwınıñı niwerı pırí umamoníayı nání xıo pırí seamamonıápi wını wını ikwıkwarımınıñı yárarıñı. ⁶ Bıkwıyo re nırınirı eanıñıpa, “Gorıxo ámáyo pırí numamoríná wonı wonı xıxegını wigı néra ugıápi tını xıxenı pırí umamonıarıni.” nırınirı eanıñıpa enıarıni. ⁷ Ámá Gorıxo yayı neamerı seayı e neaimıxırı negı wará urı mepaxı neaimıxırı diñı niyimıñı tıñwaéne neaimıxırı éwınıgınırı epaxıpi tını xıxenı

nero píní mîwiárf anîñf minf yarîgíáyo o pirf numamorfná dîñf nîyîminîf tígíáyf imónîpîrfî nánî wîmîxînfárînfî. ⁸ E nerî aí áamá wîwanîñîyîf nánînfî dîñf nîmónîro xwîyíá nepaxîñf imónîñîpî arîkwîkwî nîwîro nîpîkwînfî mîmónîñîpîmî xîdarîgíáyo pirf numamorfná xegf wîkf ríá ápiáwînfîñf wearîñîpîmî dánî pirf umamonfárînfî.

⁹ Áamá sipî yarîgíá ayf ayo xeanîñf mîmenîñwîf ayîkwîf mîrîpaxf imónîñîpî wîmeanfárînfî. Judayf e yarîgíáyo anîpaxf nîwîmearî aí émayf e yarîgíáyo enî wîmeanfárînfî. ¹⁰ Apî e nîwirî aí áamá nanî yarîgíá ayf ayo seáyi e umerî wé íkwîanîwîyo ñwirárfî nîwayîrónîro ñweapîrfî nánî wiirî enfárînfî. Judayf e yarîgíáyo anîpaxf e nîwiirî aí émayo enî wiinfárînfî. ¹¹ Gorîxo ámayo pirf numamorfná sîmf sîmf e nîmerî pirf umamonfámani. Sa áamá wigf egíápi tfnfî xîxenî pirf umamonfá enagi nánî rarîñînfî. ¹² Áamá Gorîxoyá ñwî ikaxf eánîñîpî mayf nimónîro íwî yarîgíáyf anîñîpîrfî nánî xwîyíá numeárfîfná ñwî ikaxf eánîñîpîmî dánî numeárfî “Joxî xwîyíá e eánîñf apî nîwiaíkirî enîrfanî?” nurîrfî umeárfînfámani. E nerî aí ñwî ikaxf eánîñîpî tígíá íwî yarîgíáyo o apîmî dánî xwîyíá nurîrfî umeárfînfárînfî. ¹³ Ayf rîpî nánîrfînfî. Áamá xíoyá ñwî ikaxf eánîñîpîmî nepa mîxídfî suríamá arfá wiárfáyf nánî Gorîxo dîñf re yaiwînfámani, “Nîonîyá sîñwîyo dánî wé rónîñf imónîgíáyîrfînfî?” yaiwînfámani. Áamá arfá nîwîmáná xîxenî xîdarîgíáyf nánînfî “Wé rónîñf imónîgíáyîrfînfî.” rárînfárînfî. ¹⁴ Émayf —Ayf ñwî

ikaxí eáninǵipi mayí imónigfáyirini. Ayí wigí dínǵi tǵni ǵwí ikaxí eáninǵipi rininǵipa nerónáyí, ǵwí ikaxí eáninǵipi mayí imóninǵagíta aiwí wigí dínǵiyo dáni re yaiwiarigfáriní, “Mepaxí imóniri anani nepaxí imóniri enǵipi, ayí apirfani?” yaiwiarigfáriní. ¹⁵ Ayí pí pí neróná wigí dínǵiyo dáni “Nioni e nerǵná sipí rfa yarini?” yaiwiniro “E nerǵná nanǵi rfa yarini?” yaiwiniro yarigfápi síwá réniǵi inarigfáriní. ǵwí ikaxí Bǵkwíyo eáninǵipa negí xwioxíyo eni axǵipi éniǵi reánini? Síwá éniǵi inarigfáriní. ¹⁶ Xwiyá yayí neainarǵi nioni rarǵapi rininǵipa sá Gorixo xegí xewaxo Jisasomi dáni áamá wigí egfápirani, dínǵi ínimi ikwíroarigfápirani aí, piríró winfáyi imónána áamá niyoní wigí egfápi tǵni xixeni pirí umamonfáriní.

“Judayí ǵwí ikaxí eáninǵipimi dínǵi niwíkwíroro aí wiaǵkiarigfáriní.” urinǵi nánirini.

¹⁷ E neri aí wiyíné “Nene Judayí wírininǵwaénerini.” rinarigfáyíné re yarigfáriní. ǵwí ikaxí Moseso eanǵipimi dínǵi niwíkwíroróná “Negí apimi xǵdarinǵwápipimi dáni Gorixo yeáyí neayimixemeanfáriní.” riro seáyí e nimeniro “Áamá Gorixoyá ayá tǵnwaéne imóninǵwini.” riro yarigfáriní. ¹⁸ Seáyí e nimeniro “Gorixo áamá e éfirixiniri wimónarinǵipi tǵni xixeni rixa niǵíá imóninǵwini.” riro “ǵwí ikaxí eáninǵipimi dáni nearéwapiyigfene enǵi nani nanǵi imóninǵipimi síǵwí mí nómixirane ‘Apí nanǵi imóninǵipirini.’ rǵpaxenerini.” riro yarigfáriní. ¹⁹ “Áamá síǵwí supárigfáyo nene síǵwí tǵnwaéne anani

nipemeámi upaxenerini.” yaiwinarigfápa seyíné dñf re niyaiwiniro dñf sñá eániro, “Émáyo uréwapiyipaxí imónigfáyí áamá wímani. Ayí nenenirini.” niyaiwiniro dñf sñá eániro “Émáyí Gorixoxo nání majfá nero sfá yinñfmññf emearigfáyo wíá wókímixipaxí imónigfáyí áamá wímani. Ayí nenenirini.” yaiwiniro yarigfáriní.

²⁰ “Áamá dñf mamó neri arfki yarigfáyo ayiyumí wipaxí imónigfáyí, ayí nenerini.” yaiwiniro “Áamá siní niaíwí dñf mogfáyo uréwapiyipaxí imónigfáyí, ayí nenerini.” yaiwiniro “Nwí ikaxí eánñfpi tñwaéne enagwi nání mfkí amípi nání nijfá imónirane nepaxñf imónñfpiñi rirane yarñwaénerini.” yaiwiniro yarigfáriní.

²¹ Seyíné e e niyaiwiga warigfápi nepa nimónirfnáyí, áamá wíyo uréwapiyarigfáyíné pí nání sewanñfyíné miréwapíñí yarigfáriní? Ámáyo “fwí mmeapaní.” nuriro aí seyíné ení fwí mmeá yarigfáyínéraní? ²² “Meánigfáyíné, fwí minípaní.” nuriro aí seyíné ení fwí miní yarigfáyínéraní? “Áamá xopaikíñí nimixiro ‘Negí ñwíápi, ayí ríprini.’ rarigfápi nání xwírfá neainarini.” niriro aí seyíné añf ñwíá xopaikíñí nání mirinñfyo nípáwiro fwí mmeapa yarigfáraní? ²³ Weyí nimeniro “Nwí ikaxí eánñfpi tñwaéne mimónipa renwini?” rarigfáyíné, apimí n>wiaíkirfná pí nání “Ayí Gorixomi ayá m>wimó wé íkwianñfyo uñwiráranñwini.” yaiwiarigfáriní? ²⁴ Judayíné “Gorixomi xídarñwini.” niriro aí sípi apí apí yarigfáyíné enagí nání Bkwíyo xixeni rípi

nirínirí eániní, “Sípí seyíné yarígfápimi dání émáyí Goríxomi ikayíwí umeararígfárini.” E nirínirí eáninípi seyíné nání xixení riníni.

“Ámá iyí símí s’ó wákwínarígfápimi dání Goríxoyá imónarígfámani.” uríní nániríní.

²⁵ Judayíné ηwí ikaxí eáninípimi xixení nixídirónáyí, segí síwí “Ámá o Goríxoyá imóniní woríani?” yaiwipírí nání iyí símí s’ó wákwínarígfápi naní seaiipaxí aí ηwí ikaxí eáninípimi níwiaíkirínáyí, iyí símí s’ó níwákwíníro aí naní seaiipaxí mimóní nerí mívákwínígfáyí yapí imóniníoi. ²⁶ Ámá iyí símí s’ó mívákwínígfáyí ηwí ikaxí eáninípi xixení nixídirónáyí, iyí símí s’ó mívákwínígfá aí Goríxo “Ayí ámá nioniyáyíriní.” yaiwiaríηagi nání wákwínígfáyíniní imóniníoi.

²⁷ Judayíné ηwí ikaxí eáninípi tífígfáyíné imóníro iyí símí s’ó wákwíníro egígfáyíné aí apimí wiaíkiánáyí, émáyí —Ayí iyí símí s’ó mívákwínarígfáyíriní. Ayí mívákwínígfá aí ηwí ikaxí eáninípi tíní xixení yarígfápimi dání seyíné xwiyífá seaxekwímopaxí mimónípa epírífáraní? Oyi, xwiyífá seaxekwímopaxí epírífáriní. ²⁸ Ayí rípi nání seararíniní. Segí waráyo igí wegífá bimí dání ámá Goríxoyá imónarígfámani. Wákwínaríní ámá Goríxoyá wimíxípxí imóninípi ení iyí símí seyíné s’ó wákwínarígfápímani. ²⁹ Oweoi, ámá nepa Goríxoyá imónígfáyí wigí xwioxíyo ínimi dání e imónarígfáriní. Wákwínaríní ámá xíoyá wimíxípxí imóninípi, ayí wigí díníyo dání

imónarigíárini. Nwí ikaxí eániñipi xídarigíápimi dání maríái, kwíyí Gorixoyápimi dání áamá oyá imónarigíárini. Áamá e imónigíáyo wíniyí seáyí e umepíríámani. Gorixoní umeníárini.

3

*“Judayí xwíyíá Gorixoyá eániñipi tígíáyíriini.”
urini nánirini.*

¹ Áamá iyí símí só wákwínarigíápimi dání Gorixoyá imónipaxí menagi nání píyo dání Judayene émayo múronwini? Negí wákwínariniwápimi dání aga pí naní neaiiarini? ² Ai, nene Judayene enagwi nání amipi naní bi bi obaxí neámeañirini. Naní bi bi obaxíyí xiráni imóniniñipi, ayí riririni. Gorixo xwíyíá xíoyápi Judayí níxídiro mewérixinirini neaiapini. ³ Judayí diñí niwíkwíroro xwíyíá apimi xaíwí íá mixelipa egíá enagi nání píoi riririni? “Ayí diñí niwíkwíroro xaíwí íá mixelipa egíá nání Gorixo “Naní e niseaimíárini.” uriniñipi aríá ikeamoníárini. Xixeni e eníámani.’ riririni.” ríseaimónarini? ⁴ Aga oweoi! Áamá níni yapí rarigíá imóniniagíá aí Gorixo nání wí e riririni. Nepáni níriri xegí ririniñipi tñni xixeni yáraninorini. Bíkwiyo dání axípi re rinini, “Áamá ‘Gorixoxi íwí nene enwápi nání xwíyíá neameáraniniñipi xixeni neameáranini.’ riririniñipi. Joxi xwíyíá rimeáraniro yaríná xopírarí wiríárini.” rininiñipi nání re yaiwinwini, “Gorixo ririniñipi tñni xixeni yáraninorani?” yaiwinwini. Ayináni

“O xegí Judayo ‘E niseaiimfáriní.’ urárinǵipi wí arfá ikeamonfámaní.” seararinǵiní.

⁵ E nerí aí Judayene Gorixomí maǵí nǵwíaíkirane sípí enwápimí dání o nearinǵipi tǵnǵi xfo xixenǵi píráninǵí xǵdarinǵipi síǵánǵi piaumimǵi ninirǵnáyǵ, píoi rǵpaxǵrinǵi? Ámá wí nene nǵwíaíkirane sípí yarinǵagwi síǵwǵ nǵneanǵrinǵíyo dání “Neparinǵi. Ámá wímanǵi. Sa Gorixonǵi xfo rinǵipi tǵnǵi xixenǵi yárarinǵorinǵi.” yaiwiarǵinǵagfa nánǵi nene re rǵpaxǵranǵi, “Gorixo Judayene wikǵi nǵneaónǵrǵi pírf nǵneamamorǵná nǵpǵkwǵnǵi mǵyarǵnǵinǵi.” rǵpaxǵranǵi? “Ámá dǵnǵí nǵpǵkwǵnǵi mamó rarǵǵfápa nǵmori rfa rarǵinǵinǵi?” nǵmónarǵinǵi. ⁶ Oweoi, wí e rǵpaxǵ menǵinǵi. “Judayene sípí enwápi nánǵi Gorixo pírf nǵneamamorǵná nǵpǵkwǵnǵi mǵyarǵnǵinǵi.” rǵpaxǵ enǵánáyǵ, o arǵge nerǵi ámá nǵyonǵi enǵi pírf umamopaxǵ imónǵinǵi? O ámá nǵyonǵi enǵi pírf umamopaxo enǵagǵi nánǵi wí e rǵpaxǵ menǵinǵi. ⁷ Ámá wo re nǵrinǵinǵi, “Ámá wí nionǵi Gorixomí maǵíyo nǵwíaíkirǵi sípí yarinǵagǵi síǵwǵ nǵnanǵiro re yaiwipǵráoi, ‘Ámáyo xfo xegí urarinǵipi símǵi e nǵtinǵirǵi xixenǵi xǵdarǵno, ayǵi ámá wímanǵi. Sa Gorixorǵinǵi.’ E nǵyaiwiro omǵi yayǵ numerǵnáyǵ, pí nánǵi o nionǵi fǵwǵ éapǵi nánǵi xwǵyǵfá nǵnǵmeárǵrǵi pírf nǵmamopaxǵrinǵi? Sípí nionǵi éapimǵi dání ámá Gorixo yarinǵipi nánǵi dǵnǵí naǵí nǵmoro yarinǵagfa nánǵi nionǵi arǵge pírf nǵmamopaxǵrinǵi?” Ámá wo e nǵrinǵinǵi. ⁸ Ámá o e nǵrinǵipi nepa enǵánáyǵ, ámá wí nionǵi yapǵi nǵnixekwǵmoro repǵyǵi “Poró e nǵra warǵinǵorinǵi.”

rariḡfápa axípi re oraneyi, “Nanḡ imóniḡpi siḡáni imixani nání ne sipí néra owaneyi.” oraneyi. E niseariri aí áamá e rariḡfáyí xixeni xwiýfá meárinipíríariní.

“Áamá wé róniḡf imóniḡfáyí wí menini.” ur-iḡf nánirini.

⁹ Ayínání píoi raniréwini? “Judayene seáyí e imóniḡf bi neaímeañḡ eḡaḡi nání é máyo seáyí e wimóniḡwini.” raniréwini? Wí e raniméwini. Ayí rípi nánirini. Nioní xámi níriri ná “Áamá nineneni Judayenerani, Grikiyenerani, negí fíwí yariḡwápi neaḡkwaripeaárinini.” ríxa rártá eḡaḡi nání wí e rípa xí menini. ¹⁰ Bíkwiyo dání rípi rípi níra unḡfíyí nioní searariḡapimi sopiḡf nonini. Bíkwiyo wí e rípi níriniri eánini, “Áamá wí aga wé róniḡfá mimóniḡoi. Wo aí e mimónini. ¹¹ Áamá wí níj fá nimóniro ‘Arige neri Gorixomi ínimí wurínimíniréini?’ yaiwariḡfámani. ¹² Níni omí ríwí umóagfa nání oyá siḡwíyo dání ríxa sipí imóniḡoi. Wí wé róniḡf imóniḡpi yariḡfámani. Wo aí e miyariḡfiri.” níriniri eánini. ¹³ Ámi wí e rípi ení níriniri eánini, “Wigí maḡíyo dání rariḡfápi xwáripá oxoámioañána piyanḡ eariḡfípiḡf imónini. Yapí owíwapianeyiníro ayá wí níra waríḡfáriní. Weaxfá sidḡf noríná áamá píkiariḡpa wigí xwiýfá níriróna axípi yariḡfiri.” ení níriniri eánini. ¹⁴ Ámi wí e rípi ení níriniri eánini, “Xwiýfá á máyo ikayíwí umearíro ramixiro yariḡfápi wigí maḡíyo magwí rároni.” ení níriniri eánini.

15 Ámí wí e “Ayí ámá opikianeyiniri aga símí xeadípenarigfáriní. 16 Ayí nemerigfe aga uyínií níwikárfasána ríxa ‘Yeyí!’ raríná píní níwiárimí warigfáyíriní. 17 Óf ámá níwayíróniro ñweapíri nání imóníñfíyimi wí warigfámani.” ení níriniri eániní. 18 Ámí wí e “Ayí ‘Goríxo seáyí e imóníñoríani?’ níyaiwiro wí wáyí wiarigfámani.” ení níriniri eániní. Apí apí níra uníñfíyí nioní seararíñápi tñí xixenirini.

19 Nene níjía re imóníñwini. Ámá níminí ñweagfáyí Goríxomí xwíyía mañí nexoámoro murípaxí imóniro oyá síñwíyo dání xwíyía meárinípaxí imóniro epírfa nání pí pí ñwí ikaxí eáníñfípimi dání ríñíñfípi Judayene, apimi xídíírixiniri nearepeárinene nearariní. 20 Ayí rípi nánirini. Ámá wí “Ñwí ikaxí eáníñfípimi píraníñfí oxídímíni.” níyaiwiro éfáyí apí tñí xixení mé wiwaníñfíyí “Nioní níwiaíkirí íwí éáoniríani?” níyaiwiniri níjía e imónarigfáriní. Ayínáni ámá ñwí ikaxí eáníñfípimi níxídíríñfípimi dání wí Goríxoyá síñwí tñí e dání wé rónigfáyí imónípírfá meniní.

*“Ámá Jisasomí díñfí wíkwírófáyí wé róníñoi.”
uríñfí nánirini.*

21 E nerí aí agwí ríná óf Goríxo xíoyá síñwí tñí e dání ámá wé róníñfí oimónípoyniri wimíxaríñfíyí xewaníño ríxa síwá neainíriní. Ñwí ikaxí Moseso eníná níriní eañfípi tñí xwíyía wíá rókiamoagfáwa níriro eagfápi tñí apiaú óf agwí ríná Goríxo ámá wé róníñfí oimónípoyniri wimíxaríñfíyí nání níriní sopíñfí norí aiwí wé

róniñf apí áamá wiwanñf yf ñwí ikaxí eánñf pimi nixídirñf pimi dání imónñf paxí pimaní. Xegí bñ imónñf pñrñí. ²²⁻²³ Ayí ripí seararñí. Gorixo áamá go go Jisasi Kiraisomí dñf wíkwíroarñf agí nñwñrñ ná “Gí wé rónñf worñí.” rárarñf rñí. Ayí ripí nánñrñí. Áamá nñnenení fwí nerane Gorixo seáyí e imónñf apí éfríxñrñ imónñf pñ mé pñstí weárñwá enagwí nání o Judayo xegí bñ wiirñ é máyo xegí bñ wiirñ nerñ yeáyí uyimñ xemeaní amaní. Dñf wíkwírófá gñyí gñyí nññí nání o “Dñf wíkwíroarñf gñyí, ayí gñ wé rónñf gñyí rñí.” rárarñf rñí. ²⁴ Gorixo wñnyí ení xixé bñ oní poyñrñ mñneañ wá nñneawianñrñ Kiraisí Jisaso nñneapeirñ ná nearoayí rónñf pimi dání “Gí wé rónñf gñyí rñí.” rárarñf rñí. ²⁵⁻²⁶ O áamá “Jisaso nene aññnanñ gññrñ nání wayfá neapeñf rñññ?” nñyaiwiro dñf wíkwíroarñf gñf pimi dání wigí fwí yarñf gñf yokwarñmí wññmñ gññrñ omí á máyá sñwí aññf e dání rñdñyowánñf wíárñf rñí. E nerñ ná “Nñwanññoní wé rónñf imónñf pñ tññí xixenñ yarññrñí.” éññf nñrñí sñwá neañf rñí. Ayí ripí nání rarññí. Enñ ná dání Gorixo kikiñf aññf nerñ “Áamá fwí éfñf nání axí ná pñrñ oumamómñí.” mñyaiwí sa nñmúróa nñísaná agwí rñ ná áamá nññí “Neparñí. Gorixo wé rónñf imónñf pñ tññí xixenñ yarññorñí.” yaiwipñf rñ ná nání xewaxomí e wíárñf rñí. Ayñnání Jisasomí dñf wíkwírófá gñyí gñyí nání anañ “Wé rónñf gñyí rñí.” rñpaxorñí.

²⁷ Ayñnání áamá go “Ñwí ikaxí Moseso nñrñí eañf pimi xñdarññf pimi dání wé rónñf

imóniηáonirini.” niriiri mixí meakínipaxí imónini? Oweoi, ηwí ikaxí eániηípi xídarigíápimi dáni maríái, sa Jisasomi diηí wikwíroarigíápimi dáni wé rónigíáyí imónarigíá enagi nání áamá e ripaxí imónigíáyí wí menini. ²⁸ Ayináni re neaimónariηíriní, “Gorixo ‘Áamá ayí wé rónigíáyíriní.’ níríríná wigí ηwí ikaxí eániηípi xídarigíápimi dáni rárariηímaní. Jisasomi diηí wikwíroarigíápimi dánini e rárariηíriní.” E nineaimóniri uréwapiyariηwáriní. ²⁹ “Gorixo Judayoni yeáyí uyimixemeanía nání imóniηorini.” riyaiwiaríηoi? “Émáyoye ení yeáyí uyimixemeanía nání mimóniηorini.” riyaiwiaríηoi? Oweoi, émáyoye nání ení imóniηorini. ³⁰ O ná woni imóniηo enagi nání “Áamá ayí gí wé rónigíáyíriní.” níríríná bi bi yariηagía niwiniriηípimi dáni e rárínfámaní. Iyí símí sío wákwinigíáyíraní, sío miwákwinigíáyíraní, sa Jisasomi diηí wikwíroariηagía niwiniriηípimi dánini “Wé róniηí imónigíáyíriní.” rárínfáriní. ³¹ Nene re niriiranénáyí, “Áamá Jisasomi diηí wikwíroarigíápimi dánini Gorixo ‘Ayí wé rónigíáyíriní.’ rárariηíriní.” niriiranénáyí, “Nwí ikaxí eániηípi xwíá oiweniniri yariηwini.” riseaimónarini? Aga oweoi! E niriiranénáyí, nepa ηwí ikaxí eániηípimi síkíki nomixiri yariηwini.

4

“Ebiríamo Gorixomi diηí wikwíróagi nání ‘Wé

róniñorini.’ rárariñirini.” uriní

1 Negí aríto írino, Ebiríamo —O nene yapí imóniñorini. O xegí enípi nání diñí nímorane “Gorixo apimi dání ‘Ámá wé rónigfáyirini.’ rárariñirani?” níriranená píoi raníwini?
 2-3 Aríto Ebiríamo xewaniño ení neániri enípimi dání Gorixo “Gí wé róniñorini.” nírariñi síñwiriyí, xewaniño anani míxí meakíninipaxíirini. E nerí aí Bíkwiyo dání píoi níriniñi eánini? “Ebiríamo ‘Gorixo nepa nírariñi.’ niyaiwiri diñí wíkwíróagi nání o nání Gorixo ‘Wé róniñorini.’ yaiwiáriñirini.” níriniñi eániñagi nání Gorixoyá síñwí tñí e dání míxí meakíninipaxí wí mimónini. 4 Nene nijfá rípi imóniñwápi nání diñí omoaneyi. Ámá wo o xegí nígwí omiñí éfpi nání nígwí wíáná, “Anipá wípiñirini.” yaiwiariñwámani. “Xegí omiñí éfpi nání xixeni wípiñirini.” yaiwiariñwáriñi. 5 Nígwí omiñí yariñwápi nání diñí e niyaiwirane aí ámá Gorixo “Wé rónigfáyirini.” rárariñiyí nání diñí nímoranená “Ayí wigí egfápi tñi xixeni ría wiarini?” wí yaiwipaxímani. Ámá nioni gí ení neániri yariñápimi dání Gorixo “Wé róniñorini.” oriñiri mé sa omi —O ámá íwí yariñfáyí xíomi diñí wíkwíróagía niwiniñiríná anani “Wé rónigfáyirini.” rárariñorini. Omi diñí niwíkwírorínáyí, o “Ayí diñí níkwíroariñagi nání gí wé rónigfáyirini.” yaiwiáriñirini.
 6 Nioni searariñápi tñi xixeni eníná míxí ináyí Depito yayí ámá niñwaninoni ení neániri píraníñí oeminiñi yariñápimi dání marfái, yayí diñí wíkwíroariñápimi dání Gorixo “Gí

wé rónígfáyíriní.” ráríagi nání winaríñpí nání xwíyá bí ení níriri re ríñríní, ⁷ “Ámá wigí ríkíkíríó yarígápi Goríxo yokwarímí wíñf gíyí gíyí yayí owiníní. Ámá wigí íwí egíápi Goríxo ríxa yokwarímí wílagí nání ámí ríwéná xwíyá mímeárínípríá imónígfá gíyí gíyí yayí owiníní. ⁸ Ámá wigí íwí egíápi nání Ámínáo ríxa dínf peá nímorí nání ámí ‘Sípí e enóríani?’ míwíaiwípa eníáyí yayí owiníní.” Depito e ríñríní. ⁹ “Yayí ámá Goríxo ‘Wé rónígfáyínéríní.’ uráríípmí dání winípaxí imóníñpí, ayí ámá iyí símí sío wákwínígfáyíní náníriní.” ríseaimónaríní? Sío míwákwínígfáyí nání ení menírani? Bíkwyó xwíyá re níríní eáníñpí, “Goríxomí Ebríamo dínf wíkwíróagi nání ‘Gí wé róníñf woríní.’ yaiwíáríñríní.” níríní eáníñpí nene míñf íroaríñwá enagi nání re nímónaríní, “Yayí apí sío míwákwínígfáyí nání eníriní.” nímónaríní. ¹⁰ Ebríamo aríge enáná Goríxo “Wé róníñoríní.” ráríñríní? Iyí símí ríxa sío wákwíníñmírani, síní sío míwákwíníñmírani? Ríxa sío wákwíníñáná maríái, síní sío míwákwíníñáná ráríñríní. ¹¹ Ayí ríwíyoní Goríxo sekaxí re uríñínígíní, “Ígí wenípi naineníríná ‘Nioní Goríxoyá woníríani?’ yaiwíríá nání iyí símí sío wákwíneí.” uríagi o dínf síní sío míwákwíníñáná wíkwíróagi nání “Goríxo ‘Wé róníñoríní.’ ráríñoníríani?” yaiwíní nání ígí apí eníriní. Ayínání Ebríamo ámá iyí símí sío míwákwínígfá aí Goríxomí dínf wíkwíróagíá nání “Wé rónígfáyíriní.” ráraríñpí nání iwamíó épeno enagi nání wigí xiáwo

írìṅónìṅfì imónìṅfì. ¹² Sfó wákwínìgífáyf nánì enì wigf xiáwo írìṅónìṅfì imónìṅfì. Dìṅf mìwìkwíró sfónì wákwínìgífáyf marfái, áamá sfó nìwákwínìro aí Ebìrífamo sfó mìwákwínìṅáná Gorìxomì dìṅf wìkwíronṅfipa axfpi wìkwíroarìgífáyf nánì enì wigf xiáwo írìṅónìṅfì imónìṅfì.

“Ebìrífamo dìṅf wìkwíroarìṅfipimì dání Gorìxo sfmìmanṅfyo dání urìṅfpi wímeanṅfínì.” urìṅf nánìrìṅf.

¹³ Ebìrífamo ṅwí ikaxf rìṅfṅfipimì xfdarìṅagf nánìranì, oyá iyf axfpa imónìgífáyf xfdìpìrfáf enṅagf nánìranì, Gorìxo xegf sfmìmanṅfyo dání “Dìxì iyf axfpa imónìgífáyf tñṅf anṅf nìmìṅfì segf imónìṅfárìṅf.” urìṅfmanì. Xfomì dìṅf wìkwíróagf nánì “Wé rónìṅorìṅf.” rárìrì sfmìmanṅfyo dání e urìrì enṅfínì. ¹⁴ Áamá dìṅf mìwìkwíró ṅwí ikaxf eánìṅfipimìṅfì xfdarìgífáyó Gorìxo Ebìrífamomì sfmìmanṅfyo dání “E nìseaimfárìṅf.” urìṅfpi nepa nìwímeanì sṅwìrìyí, áamá Gorìxomì dìṅf wìkwíroarìgífáyf surímá ero xwìyáf Gorìxo urìṅfpi surímá xwíánì uxewieárìrì epaxfínì. ¹⁵ Ayf rìpi nánìrìṅf. Áamá ṅwí ikaxf eánìṅfipimì xìxenì oxfdìmìṅfìrì éfáyf wigf nìwiaíkirìṅfipimì dání Gorìxo pìrf umamonfápì nánì yarìgífárìṅf. E nerì aí ṅwí ikaxf mìrìṅfipa enṅánáyf, nìwiaíkipaxf imónìṅfpi enì menìṅf. ¹⁶ Ayf nánì Gorìxo Ebìrífamomì “Joxmì dání áamá nìyonì nanṅf wíimfárìṅf.” urìṅfpi ámányo nìwímeanfíná xegf bì mimónf ìníná ámányo wá nìwianrì anìpá wíiarìṅápì tñṅf xìxenì oimónrì nánì ámányf nñṅf xfomì dìṅf wìkwíroarìgífápimì dáníṅf owímeanrì

enǵrĩnĩ. Nwǵ ikaxǵ eánĩŋǵpĩ tǵǵáyonĩ owímeanĩrĩ enǵmani. Ebĩrǵamo Gorĩxomĩ dĩŋǵ wĩkwĩronǵpa wĩkwĩroarĩǵǵá ǵiyǵ ǵiyo enĩ owímeanĩrĩ enǵrĩnĩ. O dĩŋǵ wĩkwĩroarĩŋwápi épeŋo enaǵi nánĩ nĩneneniyá negǵ arǵo írĩŋónĩŋǵ imónĩŋorĩnĩ. ¹⁷ Bĩkwǵyo xwiyǵá rĩpi “Gorĩxonĩ áamá gwǵ wĩrǵ wĩrĩ obaxǵ ayá wĩ nánĩ xiáwo írĩŋoxĩ imónĩwĩnĩǵĩnĩrĩ simĩxǵĩnĩ.” nĩrĩnĩrĩ eánĩŋǵpĩ nionĩ seararĩŋápi tĩnĩ xixenĩ imónĩŋaǵi nánĩ rarĩŋĩnĩ. Ayĩnánĩ Gorĩxo —O áamá pegǵáyǵ ámi wiáǵfĩnĩmeapǵrĩ nánĩ dĩŋǵ sixǵ uyirĩ amĩpĩ sinĩ mimónĩŋǵpĩ oimónĩrĩ rĩrĩ yarĩŋo, ayǵ orĩnĩ. Ebĩrǵamo dĩŋǵ wĩkwĩronǵo, ayǵ axorĩnĩ. Ayĩnánĩ o “E nĩseaiimǵárĩnĩ.” urĩŋǵpĩ bi arǵá mikeamonĩnĩ. Sinĩ sĩmĩmanǵ e tĩnĩnĩ. ¹⁸ Ebĩrǵamo Gorĩxo “Dixǵ rárǵawéyǵ obaxǵ e imónĩpǵrǵárĩnĩ.” nĩrĩŋǵpĩ xixenĩ nĩnĩmearĩ áamá gwǵ wĩrǵ wĩrĩ obaxǵyǵyá xiáwo írĩŋonĩ imónĩmĩǵĩnĩrĩ yagǵrĩnĩ. E nerĩ Gorĩxo “E nĩseaiimǵárĩnĩ.” urĩŋǵpĩ nánĩ dĩŋǵ nĩmorǵná “‘Apimĩ dánĩ xixenĩ e nĩmeanǵárǵanĩ?’ nĩyaiwirĩ dĩŋǵ wĩkwĩropaxǵmanĩ.” wimónĩǵaǵi aí nĩmeáwĩnĩǵĩnĩrĩ anĩŋǵ Gorĩxomĩ dĩŋǵ nĩwĩkwĩrorĩ nĩwĩkwĩmóa uŋĩnĩǵĩnĩ. ¹⁹ E nerĩ xewanĩŋo imónĩŋǵpĩ nánĩ dĩŋǵ nĩmorǵná “Xwiogwǵ nioniyá 100 nánĩ aŋwĩ e enaǵi nánĩ rĩxa yǵwǵ imónĩŋáonĩrǵanĩ?” yaiwirĩ “Ǵǵ apĩxǵ Seraĩ enĩ rĩxa rǵpaíwǵ imónĩŋĩrǵanĩ?” yaiwirĩ nerĩ aiwĩ Gorĩxomĩ dĩŋǵ wĩkwĩronǵpĩ bi mĩwáramó anĩŋǵ ǵá nĩxĩra nurĩ ²⁰ Gorĩxo xegǵ sĩmĩmanǵyo dánĩ “Dixǵ apĩxǵ Seraĩ niaíwǵ wo xĩrĩnǵárĩnĩ.” urĩŋǵpĩ nánĩ dĩŋǵ nĩwĩkwĩrorǵná dĩŋǵ bi bi mĩmó omĩ yagǵ numerĩ

enǵ neága nurí xegǵ dǵǵ wíkwíronǵpí xaiwǵ íá nixíra unǵnigǵnǵ. ²¹ Xaiwǵ íá nixíra nuríná re yaiwiǵǵnigǵnǵ, “Goríxo ‘Níseaiimǵárǵnǵ.’ nírǵǵǵpí e mepaxorǵanǵ? Oweoi, aga xixeni e epaxorǵnǵ.” yaiwiǵǵnigǵnǵ. ²² Ayǵnánǵ Bǵkwíyo nírǵnǵrǵ eánǵǵǵpa Goríxo Ebrǵfamo dǵǵ e wíkwíroarǵǵagǵ nǵwǵnǵrǵ nánǵ “ ‘Gǵ wé rónǵǵǵ worǵanǵ?’ yaiwiǵǵnigǵnǵ.”

²³ Bǵkwíyo dánǵ “ ‘Gǵ wé rónǵǵǵ worǵanǵ?’ yaiwiǵǵnigǵnǵ.” nírǵnǵrǵ eánǵǵǵpí, ayǵ Ebrǵfamo nánǵnǵ mǵrǵnǵnǵ. ²⁴ Nene dǵǵ neaimonǵa nánǵ enǵ nírǵnǵrǵ eánǵnǵ. Goríxomi —Oyá dǵǵ tǵnǵ Ámíná Jisaso xwárǵpáyo dánǵ wiápǵnǵimeanǵǵrǵnǵ. Omi dǵǵ wíkwíroarǵǵagwi nánǵ “Gǵ wé rónǵǵǵáǵǵrǵnǵ.” rárǵnǵene dǵǵ neaimonǵa nánǵ enǵ nírǵnǵrǵ eánǵnǵ. ²⁵ Negǵ íwǵ yarǵǵǵwáǵpí yokwarǵmǵ neaiinǵa nánǵ rǵdǵyowánǵǵ wǵrǵ nene nánǵ “Wé rónǵǵǵáǵǵrǵnǵ.” rǵnǵa nánǵ xǵoyá dǵǵ tǵnǵ xwárǵpáyo dánǵ wiápǵnǵimearǵ enǵ, ayǵ Jisaso dǵǵ wíkwíroarǵǵwáorǵnǵ.

5

“Goríxo ámá xǵo tǵnǵ nawǵnǵ imónǵǵrǵxǵnǵrǵ Kiraiso enǵǵpimǵ dánǵ pǵyǵá neawǵrǵǵǵrǵnǵ.” urǵǵǵ nánǵrǵnǵ.

¹ Ayǵnánǵ Goríxo nene Jisasomi dǵǵ wíkwíroarǵǵagwi síǵwǵ nǵneanǵrǵ “Wé rónǵǵǵáǵǵrǵnǵ.” rárarǵǵ enǵagǵ nánǵ re rǵpaxǵrǵnǵ, “Nene negǵ Ámíná Jisasi Kiraiso neaiǵǵǵpimǵ dánǵ rǵxa Goríxo tǵnǵ nawǵnǵ pǵyǵá wǵrǵnǵǵwǵnǵ.” rǵpaxǵrǵnǵ. ² Jisasomi dǵǵ wíkwíroarǵǵwáǵpimǵ dánǵ Goríxo xǵo

ámáyo wá n̄wian̄r̄i wiar̄iñ̄p̄i nán̄i xe n̄ij̄á imón̄ro ap̄i wímeá̄ȳf̄ imón̄ro oé̄poȳn̄r̄i s̄iñ̄w̄f̄ nean̄iñ̄ener̄in̄i. E imón̄iñ̄waéne seá̄ȳf̄ e Gor̄ix̄o imón̄iñ̄p̄i s̄iwá neaíw̄in̄ḡin̄r̄i d̄iñ̄f̄ wikw̄f̄moar̄iñ̄wá̄p̄i nán̄i d̄iñ̄f̄ niá̄ neainar̄in̄i. ³ Ap̄i nán̄in̄i d̄iñ̄f̄ niá̄ neainar̄iñ̄f̄man̄i. Xean̄iñ̄f̄ nene neaímeār̄iñ̄p̄i nán̄i en̄i d̄iñ̄f̄ niá̄ neainar̄iñ̄f̄r̄in̄i. Aȳf̄ r̄ip̄i nán̄r̄in̄i. Xean̄iñ̄f̄ neaímeār̄iñ̄p̄i, aȳf̄ xaíw̄f̄ neaim̄ix̄in̄i nán̄i r̄ía neaímeār̄in̄r̄i d̄iñ̄f̄ niá̄ neainar̄iñ̄f̄r̄in̄i. ⁴ Nene pí pí neaímeār̄iñ̄p̄i xaíw̄f̄ n̄ineaim̄ixa úaná Gor̄ix̄oyá s̄iñ̄w̄f̄yo dán̄i m̄im̄iwiáró yar̄iñ̄waéne imón̄ar̄iñ̄wár̄in̄i. M̄im̄iwiáró yar̄iñ̄waéne imón̄iñ̄agwi nainen̄iranéná “Seá̄ȳf̄ e Gor̄ix̄o imón̄iñ̄p̄i s̄iwá neain̄in̄f̄ár̄f̄an̄i?” n̄iyaiwirane d̄iñ̄f̄ ikw̄f̄moar̄iñ̄wár̄in̄i. ⁵ D̄iñ̄f̄ e nikw̄f̄moránéná r̄f̄paíw̄f̄n̄iñ̄f̄ wí meaan̄f̄wáman̄i. Aȳf̄ r̄ip̄i nán̄r̄in̄i. Gor̄ix̄o xeḡf̄ kwíȳf̄ s̄ix̄f̄ neamímon̄p̄im̄i dán̄i xewan̄iño s̄iwá rén̄iñ̄f̄ neain̄iñ̄f̄ eñaḡi nán̄i, “Nion̄i seȳné nán̄i aga wá nonar̄iñ̄on̄r̄in̄i.” S̄iwá éñ̄iñ̄f̄ neain̄iñ̄f̄ eñaḡi nán̄i d̄iñ̄f̄ nikw̄f̄moránéná wí r̄f̄paíw̄f̄n̄iñ̄f̄ meaan̄f̄wáman̄i. D̄iñ̄f̄ “E neaímean̄f̄áran̄i?” n̄iyaiwirane wikw̄f̄moar̄iñ̄wá̄p̄i xixen̄i neaímean̄f̄árin̄i.

⁶ Aȳf̄ r̄ip̄i nán̄i “D̄iñ̄f̄ wikw̄f̄moar̄iñ̄wá̄p̄i nán̄i r̄f̄paíw̄f̄n̄iñ̄f̄ meaan̄f̄wáman̄i.” searar̄iñ̄in̄i. Xám̄i Gor̄ix̄om̄i r̄w̄f̄ umoagwaéne eñ̄f̄ óñ̄iñ̄f̄ nerane xewan̄iñ̄ene yeá̄ȳf̄ yim̄ixemeán̄an̄r̄ane nán̄i wí mimón̄iñ̄áná Gor̄ix̄o xe oen̄r̄i wimón̄iñ̄íná ámá Kiraiso yeá̄ȳf̄ neayim̄ixemeám̄án̄r̄i nán̄i neapein̄f̄r̄in̄i. ⁷ Ámá wé rón̄iñ̄f̄ wo nán̄i ar̄irá

wíimigínirí ananí pepaxí imónigfáyí obaxíraní? Oweot, aga wíní wíná áríní wa áamá naní wo nání arírá wíimigínirí mihí winipaxí imónarigfáriní.

⁸ E nerihí aiwi nene ríxa áamá wé rónihí nimónimáná enáná marfái, nene siní uyíní wiaríná Kiraiso neapeihípimi dání Goríxo nene nání dñhí sipí neaiihípi nání neaiwapiyihíriní.

⁹ Ayínání re niyaiwirane aiwi, “Jisaso ni-perfáná xegí ragí púipi igfánihí neaeámóáná nene nání Goríxo ‘Wé rónigfáyíriní.’ rárihíriní.” niyaiwirane aiwi rípi ahípaxí yaiwiñwini, “Ríwéná Goríxo áamáyo pírfí numamoríná Kiraiso ehípiimi dání yeáyí neayimixemeanfáriní.” yaiwiñwini.

¹⁰ Ayí rípi seararíhiní. Nene Goríxo tñni xepixepá róniháná xewaního xegí xewaxo penhípiimi dání xífo tífamini bipaxí oimónipoyinirí piyíá neawríhí enagí nání rípi ahípaxí yaiwiñwini, “Goríxo áamáyo pírfí numamoríná ríxa piyíá neawríhíene xewaxo niwiápinímeari síhí imónihípiimi dání yeáyí neayimixemeanfáriní.” yaiwiñwini.

¹¹ Apí nánini dñhí nífá neainaríhímani. Nene negí Áminá Jisasi Kiraiso —O nene Goríxo tñni nawíni imónanfáwá nání piyíá neawríhíorini. O dñhí sipí nínearíná neaiihípi nání dñhí nímoranéná “Xano Goríxo ení apínihí imónihíorfaní?” niyaiwirane yayí seáyimi dání yaríhíwáriní.

“Adamo ehípiimi dání áamá xwiyíá meárinigfá nimóníro aí Jisaso ehípiimi dání wé rónigfá imónigfáriní.” uríhí náníriní.

¹² Ayínání áamá wo maní wiaíkinhípiimi dání xwíá tíyo ñweagfáyí nñni íwí epírfá nání

épenjírini. Ámá o íwí nerinjípimi dáni penj enagí nání ámá níní ení wigí íwí nerinjípimi dání pearigfápi xímeanjírini. ¹³ Njwí ikaxí eáninjípi síní menáná ámá íwí néra wagfá aiwi njwí ikaxí “Apí mepaní. Apí mepaní.” ríninjí bí síní menj enagí nání Gorixo wiwaninjíyí ayá udunipaxí enjípí ikwí winamí njwírara pweagímani. ¹⁴ E nerinjí aiwi nene njjía re imóninjwini. Ámá Adamo tínjí e dání njweaxa nibiro Moseso tínjí e nání njweagfáyí níní njpéa wagfáriní. Ámá níní Adamo —O ámá ríwíyo binfo neaiinjápi nání djnjí moaní nání árixáninjí neaijorini. Ámá níní o wiaíkinjpa míwíákipa nero aí níní njpéa wagfáriní.

¹⁵ E nerí aí Gorixo wá njneawianiri anipá neaiinjípimi dání imóninjwápi, ayí Adamo enjípimi dání imóninjwápi tñní xixení menini. Ayí rípi nání seararinjini. Ámá o wiaíkinjípimi dání ámá obaxí pegfá aiwi rípi nání anjipaxí yaiwinjwini, “Gorixo ámáyo wá wianiri ámáo, Jisasi Kiraisoyí ríninjo ayá nurimixiri enjípimi dání wiiri enjípí Adamo enjípimi seáyí e njmúrorí ámá obaxí ayá wíyo wímeanjírini.” yaiwinjwini. ¹⁶ Rípi nání ení djnjí njmoranéna “Gorixo wá njneawianiri neaiinjípimi dání imóninjwápi, ayí Adamo enjípimi dání imóninjwápi tñní xixení menini.” yaiwianíwini. Adamo wiaíkinj ná bimini dání ámá xwíyía meárinigfáyí imónigfáriní. E nerinjí aiwi Gorixo ámá ayá wí wiaíkiarinjagfa njwinimáná ayí ení xixení onijpoyiniri míyaiwí wá njwianiri wiinjípimi dání ámá obaxí wé róninjagfái

rárin+ñ+yf imón+g+ár+ni. ¹⁷ Nion+ sear+ápi, ayf r+pi searar+ñ+ni. Ámá wo Gor+xom+ man+yo wia+kiñ+pim+ dán+ ámá n+n+ pear+g+á aiw+ r+pi imónan+wápi añ+pax+ imón+ni. Nene Gor+xo wá ayá wí n+neawian+r+ win+yf en+ wigf oni+poyn+r+ mé an+pá “Wé rón+g+áy+nér+ni.” nearár+n+ñene Jisasi Kiraiso neaiñ+pim+ dán+ d+ñf n+y+m+ñ+p+ t+ñwaéne imón+rane xfo t+n+ nawín+ seáy+ e imón+rane yan+wár+ni. ¹⁸ Ay+nán+ nene d+ñf r+pi moan+g+ni, “Ámá ná won+ wia+kiñ+pim+ dán+ ámá n+n+ xw+yfá meár+n+pax+ imón+g+áyf imón+g+ápa ámá ná won+ n+per+ wé rón+ñf en+pim+ dán+ ámá n+n+ ‘Xw+yfá may+yf+r+ni.’ r+nár+pax+ imón+g+áyf imón+ro d+ñf n+y+m+ñ+p+ t+g+áyf imón+pax+ imón+ro eg+ár+ni.” moan+g+ni. ¹⁹ Ayf r+pi searar+ñ+ni. Ámá wo Gor+xo “E é+r+x+ni.” ur+ñ+p+ wia+kiñ+pim+ dán+ ámá obax+ f+w+ yar+g+áyf imón+g+ápa ámá ná won+ Gor+xo “E é+r+x+ni.” ur+ñ+p+ ar+fá n+wir+ x+xen+ x+d+ñ+pim+ dán+ ámá obax+ “Wé rón+ñf imón+g+áy+nér+ni.” urár+n+ñ+yf imón+p+r+ár+ni.

²⁰ Ámá re oyaiwípoyn+r+, “Ai, b+ on+m+áp+ m+wia+kiar+ñw+ni. Aga ayá wí wia+kiar+ñw+ni.” oyaiwípoyn+r+ Gor+xo Mosesom+ ñw+ ikax+ n+r+n+r+ eán+ñ+p+ wéyo íá um+r+ñ+r+ni. E ner+ aí xfo ámá ayá wí n+wia+kiá ug+ápi t+n+ x+xen+ wá n+w+aga mú wiár+ n+múror+ n+w+aga uñ+r+ni. ²¹ Ámá n+n+ wigf f+w+ ner+ñ+pim+ dán+ pear+g+ápa n+n+ en+ Gor+xo wá n+wian+r+ “Wé rón+ñf imón+g+áy+r+ni.” rárar+ñ+pim+ dán+ d+ñf n+y+m+ñ+p+ —Api negf Áminá Jisasi Kiraiso

enǰipimi dání neaímeaariǰipirini. Api tǰgǰáyǰ
imónipǰrǰa nání wigǰ niwiaikía ugǰápi tǰni xixeni
wá niwiaga mú wiárf nimúrori niwiaga unǰrini.

6

*“Kiraiso tǰni nawíni ikárinǰwaéne xǰo tǰni per-
ane wiápfnimearane enǰwaénenǰǰ imónǰwini.”
urǰǰ nánirini.*

¹ Gorixo ǰwǰ áamá ayá wí niwiaikía warǰgǰápi
tǰni xixeni wá niwiaga úimǰgǰniri yariǰagi
nání píoǰ ranǰwini? “ ‘Gorixo ámi bi tǰni
wá oneawianiniri ámi ǰwǰ bi tǰni néra
owaneyi.’ oraneyi.” riseaimónariní? ² Oweoi,
aga wí e mirǰpa oyaneyi. Siní ǰwǰ mepa
oépoyniri rixa piyǰnǰǰ imónǰwaéne arǰge
nerane ǰwǰ néra wanǰwini? ³ Ripǰ nání
seyǰné siní majǰá rimónǰǰoi? Nene Kiraisǰ
Jisaso tǰni ikárinǰwaéne imónani nání wayǰ
nimearanénáyǰ, nene ení xǰo penǰpánǰǰ
niǰperane xǰo tǰni nawíni ikárinani nání wayǰ
meanǰwáriní. ⁴ Ayínání negǰ wayǰ meanǰwárimi
dání Kiraiso tǰni nawíni nikárinirǰná xǰo niǰperi
xwǰáyo weyárinǰpánǰǰ nene ení niǰperane
xwǰá neaweyárinǰnenenǰǰ imónǰwanigǰni.
Kiraiso niǰpémáná xanoyá enǰ eánǰǰ múronǰǰ
imónǰǰpi tǰni ámi siǰǰ nerǰ wiápfniǰmeanǰpa
nene ení xámi ǰwǰ nání diǰǰ siǰǰ uyagwápi
pǰni niwiárrane siǰǰ imirǰǰ mimónǰǰpi
oxiraneyiniri wayǰ nimearanéná xwǰá
neaweyárinǰnenenǰǰ imónǰwanigǰni. ⁵ Nene
xǰo tǰni nawíni nikárinirane nání xǰo penǰpa
nene ení penǰwaénenǰǰ imónǰǰagwi nání rǰpi

eni anjapaxí imónini. Xfo wiápini meanjpa nene eni axípi wiápini meanfwarini. ⁶ Nene nijjá re imónijagwi nani e ripaxirini. fwí nani sini áxenwarí minjpa yaníwá nani xami diñf síxí uyagwápi sini muyipa érixiniri nene Jisaso tñi nikáriniri nani xfomi yoxáfpami niyekwiroáriróna xami fwí nani diñf síxí uyagwápi eni yoxáfpaminiñf yekwironiñiginí. ⁷ Ayí áma rixa péfáyí sini fwí nani áxenwarí miní gwiniñf wíkwewaríá enagí nani rariñini. ⁸ Kiraiso péána nene eniniñf penjá enagí nani diñf niwíkwírorane rípi eni yaiwiñwini, “O tñi nawini diñf niyimniñf imóniñfpi tñwaéne imónanfwarini.” yaiwiñwini. ⁹ Ayí nijjá rípi imónijagwi nani e yaiwiñwini. Kiraiso nipémána xwáripáyo dani niwiápini meari nani ámi bí penfámani. Piyí áma pearigfápimi sini arfá wíaxfdína nani mimónini. ¹⁰ Ayí rípi nanirini. O niperina ná winani fwí áma yarigfápi nani penjniginí. E nerí aí rixa niwiápini meari sñf nimóniri niñwearina Gorixomi wé íkwianwíyo ouñwiráriminiri nani ñweani. ¹¹ Ayínani seyiné eni “Nene rixa penjwaéniniñf imóniñwaéne fwí nani sini áxenwarí miní enwaénerfani?” yaiwiniro “Kraisí Jisaso tñi nawini ikárininiñwápimi dani Gorixomi wé íkwianwíyo uñwiráraní nani sñf imóniñwaénerfani?” yaiwiniro érixini.

¹² Ayínani “Negí wará nipepaxí imóniñfíri fwí nani mniñf inariñwápi sini yaní nani áxenwarí xe nineaiga ouni.” miyaiwipani. ¹³ Segí síkwíraní, wéraní, fwí nani feapá seainána “Ayí api nani

rfa imónini?” niyaiwimáná “Api tñi xe fwí oemini.” niyaiwiri sipí mepani. Ámá nipémáná ámi sññiniñí imónigfáyñé, sewaniñyñé aniñí Gorixoyá oimónaneyinro mini winfpoyi. Segí wéraní, sikwíraní, api tñi Gorixo nání wé róniñí imóniñípiní oyaneyinro ení omí miníniñí winfpoyi. ¹⁴ Seyñé Gorixoyá sñwíyo dání ámá wé róniñí imónipírfá nání ñwí ikaxí niriñiri eániñipi fá mñseaxewiraríní Gorixo ayá nñsearimixiri arirá seaiariñagi nání fwí nání feapá seainariñipimi arfá wiaxfdipírfá nání mimónipa éfirixini.

“Wé róniñipi yani nání áxewarí inñwaénerini.” urñí naniñini.

¹⁵ Ayínání píoi raniréwini? “Ñwí ikaxí niriñiri eániñipi mñseaxewiraríní rixa Gorixo ayá nñnearimixiri arirá neaiariñagi nání anani fwí néra owaneyi.” raniréwini? Oweoi, aga wí e ripaxí menini. ¹⁶ Seyñé bikírainí warigfáwa yarigfápi nání re niyaiwipa reñoi, “ ‘Miraxwí o nimeni nání oyá xináiníniñí nimóniri omiñí owiimini.’ niyaiwiri e nimónirínáyí, o pí pí uríipimi arfá wiaxfdinfa nání xegí xináiníniñí imóniñorini.” niyaiwipa reñoi? Bikírainí warigfáwa yarigfápa seyñé ení axípi imóniñoi. “fwí nání feapá neainariñipi yani nání rimóniñwini?” niyaiwiro apini fá nixiriñónáyí, xináíwayñéniñí nimóniro api néra núfasáná anñnipírfarini. E mepa nero “Gorixo wimónariñipi yani nání rimóniñwini?” niyaiwiro fá nixiriñónáyí, xináíwayñéniñí nimóniro xixeni arfá yímiñí néra núfasáná

wé róniñí imónipíríarini. ¹⁷⁻¹⁸ E niseariri aiwi seyíné xámi íwí yaníro nání xináíwayínéníñí nimóniro áxenwarí niníro aiwi agwi siní e miyaríñoi. Ríxa xwiýfá searéwapíyaríná arfá niwiro xirigfápi xixeni oxídaneyiníro yaríñoi. Seyíné íwí nání íeapá seainaríñí áxenwarí niníro gwíñíñí seayinagfípi ríxa seaikweawaríñí enagi nání wé róniñí imóniñípi epírfa nání apimi xináíwayínéníñí imónigfáriní. Ayínáni Gorixomi yayí wiaríñini. ¹⁹ Ámaéne xwiýfá arfá niwiranéná añíni “Ayí api nání rfa rarini?” miyaiwí yaríñwaéne enagi nání nioni ñíñí re yaiwiñini, “Xegí ríñiñípi tñi níríríná apaxí mé ñíjía mimónipa epaxí enagi nání sa ámaéne yaríñwápi tñi níkumixiri ourimini.” niyaiwirí seararíñini. Xámi seyíné segí wé nánirani, síkwí nánirani, “Ayí api tñi íwí nání rfa imóniñini?” niyaiwiro xe api tñi nípikwini mimóniñípi ero rfa kíroo oyaneyiniri neróna ríkikiríto ámi bí tñi bí tñi yagfápa agwi ríná re éfríxiní. Segí wé nánirani, síkwí nánirani, “Ayí api tñi wé róniñí imóniñípi emi nání rfa imóniñini?” niyaiwiro api yaní nání áxenwarí oinaneyiníro éfríxiní. E neríñípiimi dání siyikwí minigfáyíné imónífríxiní. ²⁰ Ayí rípi nání seararíñini. Xámi seyíné íwí yaníro nání xináíwayínéníñí nimóniro áxenwarí niníroná wé róniñí imóniñípi nání éfríxinirí mipseaxenwiráriníñirini. ²¹ Segí íwí xámi yagfápi nání “Píni yagwárfani?” niyaiwiro ayá seainaríñípi pí nañí seaiagfáriní? Ámá apimi dání sa aníñipírífa enagi nání nañí bí seaiagfámani. ²² E nerí aí seyíné íwí epírfa

nání íeapá seainagíþimi dání ríxa gwíniñí seaikweawáriñíyíné nimónimáná Goríxo wimónariñíþi epírfa nání xínáíwayíneníñí nimóníro yaríñagía nání nañí ríþi seaiiaríni. Siyikwí bi mínigíáyíné seaimíxírí dñí niyimíñíþi tígíáyíné imóníþírí seaimíxírí yaríni. ²³ Ayí ríþi searariñíni. Ámá ñígwí omíñí neróná wigí éfáþi nání ñígwí mearígíápa ámá íwí éfáþimi dání aníniþíríáríni. E nerí aiwí Goríxo xíxe nání míniapí anípa neaiaparíñíþi —Apí dñí niyimíñí imóníñíþíríni. Apí negí Ámíná Jisasi Kiraiso tíni nawíni ikáríniñwaéne neaiaparíñíni.

7

“Peñwaéneníñí imóníñwaéne ñwí ikaxí eániñíþi sñi íániñí míneaxeñwiráríniñi.” uríñí náníniñi.

¹ Gí níríxímeáyíné, ámá mípé sñi sñí nññwearína ñwí ikaxí ríniñíþimi xíðíþírfa nání uxewiráríniñíþi nání sñi majía rimóníño? Ñwí ikaxí ríniñíþi nání ñíjía imónígíáyíné eñagí nání raríniñi. ² Ewayí ikaxí ríþi nání dñí ñimoranéná nioni searariñápi anani dñí mopaxíríni. Apíxí oxí ñimeánírná ñwí ikaxí “Oxí ñimeánírná o tíni aníñí kumíxíniñíni.” ríniñíþimi dání oxo sñi ñweañáná o tíni nawíni ñweañfa nání íániñí xewiráríniñi. E nerí aí oxo ñiperínáyí, ñwí ikaxí ími xegí oxo nání íániñí xewiráríniñíþimi ríxa rakiowáríniñi. ³ Ayínáni íyá oxo mípé sñi sñí ñweañáná omí þíni ñíwiárími nurí womí meánáná “Ámá o oyá

apixírini.” ríprírárini. E nerí aí íyá oxo péányí, ñwí ikaxí o nání fáníñí xewiráriniñípimi ríxa rakiowáriníí enagí nání í nurí womí meáníagí aí “Ámá o oyá apixírini.” ríprírámani.

⁴ Ayínáni gí níríxímeáyíné, ámá pegíáyí pí pí ñwí ikaxí riniñípi sini fáníñí míxewirárinigíápa seyíné ení Kiraiso tñni nawíni ikárinigíáyíné, xíto penípimi dání ríxa pegíá enagí nání sini ñwí ikaxí eáníñípi dání wé róníñí oimónaneyíniro xídípríá nání fáníñí míseaxewirárini. Seyíné ení ámá wo tñni — O nípémáná ámi sñí nerí wiápñimeañorini. Seyíné ení ámá o tñni nawíni níkumixiniro Gorixo nání neróná íkíá sogwí nañí wearíñina yapí imóníírixiniri ñwí ikaxí níriniñí eáníñípi sini fáníñí míseaxewirárini. ⁵ Ayí rípi nánirini. Nene sini Jisasomí dñí míwíkwíró ámá wigí dñíyo níxídíroná yarígíápa neranéná fíwí nání íeapá neainaríñípi ñwí ikaxí eáníñípi dání síwáníñí neapiomeaagíriní. E yagí enagí nání anínaníwá nání íkíá sogwí sípi wearíñina yapí yagwáriní. ⁶ E nerí aí ríxa penwaéneníñí nímonírane nání ñwí ikaxí eáníñí xámi fáníñí neaxewiráriniñípimi dání gwíniñí neaikweawáriníñenerini. Ayínáni agwí nene Gorixomí nuxídíranéná xámi ñwí ikaxí ríwamíñí eagíápimíni síñwí níwínaxídírane yagwápi mé ámi sñí bí, xíoyá kwíyí neaíwapíyaríñípimi níxídíri yaríñwíni.

“Ñwí ikaxí níriniñí eáníñípi fíwí nání síwá neapiomeaaríñíñí.” uríñí nánirini.

⁷ Ayínáni píoi raniréwini? “Nwí ikaxí eáninípi sípírini.” raniréwini? Oweoi, wí e ripaxí menini. Ni+waninoní nwí ikaxí eáninípi ía m+ropa nerí sinwiriyí, arige nerí “E neríná ayí íwí rífa yarinini?” yaiwim+niri enáriní? Nwí ikaxí “Amípi wayá sinwí íwí m+winipa eríini.” rininípi meánipa nerí sinwiriyí, nioní arige api nání nijfá nimón+rí “Sinwí íwí n+winiríná ayí íwí rífa yarinini?” yaiwim+niri enáriní? ⁸ íwí nání íeapá ninarinípi nwí ikaxí “Sinwí íwí m+winipa eríini.” rininípimi dání ananí amípi xixegíni sinwí íwí ow+niniri nání síwá nipiomeanirini. Sinwí íwí winimfa nání api api síwániní nipiomeáagi api e enáriní. Nwí ikaxí “E mepani. E mepani.” rininípi mirinipa nerí sinwiriyí, íwí nání íeapá neainarinípi síwá wí m+neapiomeapaxí imónim+niri ení menagi nání seararinini. ⁹ Eníná nioní nwí ikaxí eáninípi nání majfá nimón+ríná “Ananí nanonirini.” niyaiwiniri maiwí nweaagarini. Íná íwí nání íeapá ninarinípi ninimeámi sániní n+mewéagi aiwí nioní nwí ikaxí eáninípi nání ríxa nijfá nimón+rínáyí, íwí nání íeapá ninarinípi saiwiár+niní ninirini. E níagi nání nioní “Íwí yarináonirani?” niyaiwiniri “Gorixoyá sinwíyo dání an+ní+miginiri yarináonirani?” yaiwininiginí. ¹⁰ “Nwí ikaxí eáninípi nioní nixdiríná diní niyimíní imónimfa nání imóninípirani?” xámí diní e niyawiri aí píraniní nijfá nimón+ríná api síwá réniní ninirini, “Joxí diní niyimíní imóninioximani. Nan+nirfáriní.” Síwá éniní ninirini. ¹¹ íwí

nání feapá ninaríñpí ñwí ikaxí eáníñpimí dání sîwá nînipiomearíná yapí nîníwapíyirí nánínímíá nání ñiñí enagí nání raríñnî. ¹² Ayínání re ñiyaiwirane ñijíá imóníñwîñí, “Ñwí ikaxí eáníñpí Goríxo tíámîñí imóníñagí nání awiaxí imóníñpîrîñí. Ñwí ikaxí eáníñpimí dání sekaxí rîñíñíyí ñîñí awiaxí imónîñí. Wé róníñí imóníñpí nání rîñîrî ñañí imóníñpí nání rîñîrî yaríñíyîrîñí.” E ñiyaiwirane ñijíá imóníñwîñí. ¹³ Ayínání “Ñañí imóníñí apí ñioní anínímíá nání ñimîxîñîrîñí.” rîmîñîréñí? Oweot, wí e rîpaxí mimónîñí. Goríxo ñioní rîpiaú yaiwíwîñîgîñîrî ñwí nání feapá ninaríñpí xe ñwí eníá nání wíwapíyirí aníníníá nání wimîxîrî oenîrî sîñwí ñanîñîñîgîñí, “Ñwí nání feapá ninaríñpí re enírfaní? Ñwí ikaxíñpimí dání —Apí ñañí imóníñpîrîñí. Apimí dání anínímíá nání ñimîxîmîñîrî enírfaní?” yaiwirí “Ñwí ikaxí rîñíñpimí dání sîwá ñipiomeaaríñagí nání ñwí ayí aga xwîríá ñinîpaxí imóníñpîrîñí?” ení yaiwirí éwîñîgîñîrî ñwí nání feapá ninaríñpí xe ñwí eníá nání wíwapíyirí aníníníá nání wimîxîrî oenîrî sîñwí ñanîñîñîgîñí.

“Ñwí nání feapá neainaríñpí áxenjaríníñí neaiáraríñîrîñí.” uríñí nánîrîñí.

¹⁴ Nene ñijíárîñí. Ñwí ikaxí eáníñpimí dání kwíyí Goríxoyápi xîo wimónaríñpí nání sîwá neaiaríñagí aí ñwí nání áxenjarí ñinárîñîñoní enagí nání ñioní gí ñimónaríñpimí xîdaríñárîñí. ¹⁵ Ayí rîpi seararíñîñí, “Ñioní yaríñápi nání ududí ninarîñí. ‘Apí oemîñí.’ ñimónaríñpí mé sîpípi, xwîríá ninaríñpí aí yaríñárîñí.”

searariñini. ¹⁶ Nioni “Sipi api mepa oemini.” nimónariñipi nerínayí, ayí “Ñwí ikaxí rininiñipi naní imónini.” rininiñipi tñí xixenñiniñí niriñí woákíki yariñini. ¹⁷ Ayínáni “Nioni sipi api oemini.” nimóníagi nání e yariñámani. fwí feapá ninariniñí gí xwioxíyo nironiñipimi dání ninána sipi e yariñáriní. ¹⁸ Nioni “Naní imóniniñipi oemini.” ninimóniriñí aiwí wí mepa nerí nání dñí re niyaiwiriñí nñí ía imóniniñini, “Gí xwioxíyo — Nioni gí dñíyo dání ninimóniriñí xídariniñipi nání rariñini. Gí xwioxíyo nipi kwiniñí mimóniniñipini ría níniniñí?” niyaiwiriñí nñí ía imóniniñini. ¹⁹ Ayí apiriñini. “Naní imóniniñipi oemini.” nimónariñipi mepa nerí sipi “Mepa oemini.” nimónariñipi yariñáriní. ²⁰ Nioni “Sipi mepa oemini.” nimónariñipi yariñá enagi nání ayí niñwaniniñoni “Sipi api oemini.” nimóníagi nání e yariñámani. fwí feapá ninariniñí gí xwioxíyo niniñipimi dání yariñáriní.

²¹ Ayínáni nioni ínina yariñápipimi dání siñwí re animeániñini. “Naní oemini.” nimónariñoni sipi nání feapá ninariniñí gí xwioxíyo niniñipi pñí nñí rakiariñiriñini. ²² Gí dñí tñí ñwí ikaxí Gorixoxo riniñipi nání dñí nñí morína “Ayí naní riniñini.” niyaiwiriñí yayí ninariniñagi aiwí ²³ gí xwioxíyo niniñipimi dání niariñipi xegí bi imóniniñagi animeániñini. Gí xwioxíyo nipi kwiniñí mimóniniñí niniñipi, ayí ñwí ikaxí Gorixoyá gí dñí tñí “Api naní ría riniñini?” yaiwiariniñipi tñí apiaú mñí xñiniñí inariñini. Api niniñipi fwí nání feapá ninariniñipi nání gwñiniñí niñárinariñini. ²⁴ Ai, nioni e imóniniñoni enagi nání ikñiniñí sipi

nimixárinini. Wará anínmfa nání imóninjerí tñáoni íwí nání feapá ninarinjerí gwíninjerí járinjerípí go níkwewáripaxí imónini? ²⁵ Ai, negí Áminá Jisasi Kiraiso neaiinjerípimi dání Gorixo neáikwewáripaxí imóninjerí nání omí yayí owianeyí. Ayínání nioní nira úapí, ayí rípi seararinjini, “Nioní gí dinjerí tñí ‘Nwí ikaxí Gorixo rinjerípí oxídimini.’ ninimóniri aiwí íwí nání feapá ninarinjerí nání gwíninjerí járinjerípimi —Apí nripikwini mimóninjerí gí xwioxíyo nininjeripirini. Apimi xídarinjarini.” seararinjini.

8

“Gorixo wimónarinjerípimi xídaníwá nání oyá kwíyípi neaiapinjerini.” urinjerí nánirini.

¹ Ayínání Kiraisí Jisaso tñí ikárininjeriwaéne omí dinjerí wíkwíróáná “Wé rónigíáyirini.” rininjerípí tñí xixeni nimónirane nání sini xwíyíá bí neameáripaxí mimóninjerini.

² Gorixoyá kwíyípi —Apí Kiraisí Jisaso tñí ikárininjeriwaéne dinjerí niyiminjerí tñiwaéne imónani nání neaimixarinjeripirini. Apí dinjerí neaxixéroarinjerípimi dání íwí nání feapá neainarinjerí nene neaanínimixarinjerípí neáikwewárinjerí enjerí nání “Sini xwíyíá neameáripaxí mimóninjerini.” seararinjini.

³ Nwí ikaxí eáninjerípí tñí xixeni oxídaneyiniríná nripikwini mimóninjerí xwioxíyo neáinjerípimi dání enjerí míneaeánarinjerí nání nene mepaxí imóninjeríwápi, ayí Gorixo neaiinjerini. Xegí xewaxo —O wará íwí nání feapá neainarinjerine ininjeríwápa axípi ininjerini. O negí íwí yarinjeríwápi yokwarimí

neaiini nání Goríxo rídiyowáníñf oeniñf níwífrénapíríná feapá neainaríñfpi nání gwíñíñf neajáríñfipimí xwíyíá umeáríñfíriní. ⁴ Agwí nene nípiñkwíni mimóníñf negí xwioxíyo neaíníñfipimí níxídiríñfipimí dání maríáí, xegí kwíyípi e éfríxíniñf e éfríxíniñf síwá neaiaríñfipimí níxídiríñfipimí dání ñwí ikaxí Goríxo xío ríñfpi tñf xíxeni xídaní nání feapá nání gwíñíñf neajáríñfipimí xwíyíá umeáríñfíriní.

⁵ Ámá nípiñkwíni mimóníñf wigí xwioxíyo íníñfipimí xídarígfáyí apíni símf e tinarígfáríni. Ámá Goríxoyá kwíyípi síwá wiaríñfipimí xídarígfáyí ení apí símf e tinarígfáríni. ⁶ Ámá nípiñkwíni mimóníñf wigí xwioxíyo íníñfpi símf e tinarígfáyí naníñpírífa aiwi ámá Goríxoyá kwíyípi síwá wiaríñfipi símf e tinarígfáyí díñf níyímiñf tígfáyí imóníro níwayíroníro ñwearo epíríáríni. ⁷ Ayí rípi náníriní. Ámá nípiñkwíni mimóníñf xwioxíyo íníñfpi símf e níñíniñf yarígfáyí “Ñwí ikaxí Goríxoyápi xídípaxeneríani?” míyaiwí nero nání omí símf tñf níwiro yarígfáyíriní. E yarígfáyí ñwí ikaxí Goríxoyá wí epaxí mimónígfáyíriní. ⁸ Nípiñkwíni mimóníñf xwioxíyo íníñfpi yaní nání imónígfáyí Goríxo yayí winíñfá nání ení wí epaxí meníni.

⁹ Nípiñkwíni mimóníñf xwioxíyo íníñfipimí xídarígfáyí e nimóníro aí seyíné axípi gwíñíñf míseajáríni Goríxoyá kwíyípi apí éfríxíniñf apí éfríxíniñf síwá seaiaríñfipimí xídarígfáyíneríni. Kwíyí Goríxoyá nepa segí xwioxíyo searonánáyí, e imónígfáyíneríni. Ámá go gomi Kiraisoyá

kwíyíþþi mironánáyí, ayí oyáo mimóniηagí nání searariηiþi. ¹⁰ Kiraiso xegí kwíyíþimi dání segí xwioxíyo searonánáyí, íwí egíáþi nání segí wará nipepírífa nání ríxa imóniηagí aí Goríxo “Wé rónigíáyíriþi.” ríxa ráriηí eηagí nání segí diηíþi ríxa niyimiηí imóniþi. ¹¹ Kwíyí Goríxoyáþi — Apí Jisaso xwáripáyo dání wiápíniþimeañþiriþi. Apí segí xwioxíyo searonánáyí, Kiraisí Jisaso, piyí éaná ámi siηí wimixiηo seyíné ení segí waráþi — Apí urí epaxí imóniηíþiriþi. Segí waráþi xegí kwíyí seyíné searoníþimi dání siηí seaimixiniþáriþi.

“Kwíyí Goríxoyáþi xíoyá niaíwí imónani nání neaimixiηíriþi.” uríηí nániriþi.

¹² Ayináni gí niriþimeáyíné, ríþi osearimiþi, “Goríxo nañí bi ríxa e neaiiriþi bi siþi neaiiriþi enífa eηagí nání nene niþikwiþi mimóniηí negí xwioxíyo iníηíþimi xíðani nání siþi íániηí míneaxeηwiráriþi ríxa xegí kwíyíþi siwá neainariηíþimi xíðani nání íániηí neaxeηwiráriþiþi.” osearimiþi. ¹³ Ayí ríþi nání searariηiþi. Seyíné niþikwiþi mimóniηí iníηíþimi niþíðirónáyí, naníniþíríáriþi. E nerí aí Goríxoyá kwíyíþi seaíwapíyaríηíþimi niþíðiriηíyo dání íwí nání íeapá seainariηíþi þíkímoarígíápániηí nerínýyí, diηí niyimiηí tígíáyíné imóniþíríáriþi. ¹⁴ Ámá Goríxoyá kwíyíþi xe niþeaiþemeámi úwiniþiþiriþi xiþeni xíðarígíáyí, ayí Goríxoyá niaíwíniηí imóniηoþi. ¹⁵ Ayí ríþi nániriþi. Kwíyí Goríxo siþí seamímoníþi, ayí ámi xíomi wáyí owíþoyiþiriþi gwí omiηí yarígíáyínéniηí

imónipírri nání seaimixiñfmaní. Oweoi, kwíyí o neaiapinñfpi niaíwí xfoyá piaxí mearinñ wíninñf oimónipoyinñri seaimixiñfirinñ. E neaimixiñfpimi dáni Gorixomi “Ápoxinñ, Raráoxinñ.” urarinñwárinñ. ¹⁶ Nene negí dññf nñmorane “Niaíwí Gorixoyaénerfaní?” nñyaiwinñranená oyá kwíyí xamñfpi sopinñf neawarinñfirinñ. ¹⁷ Nene niaíwí Gorixoyaéne enagwi nání o minñ neaiapimñáninñ tññfpi meanñwárinñ. Apí nñmearanená Kiraiso tññ nawínñ meanñwárinñ. Rññinñf o meanñpa agwí ríná nene enñ xe oneaímeáwináyí, rñwéná o tññ neaiapimñáninñ tññfpi nñmearanená o tññ nawínñ nikññirane seáyí e imónanñwárinñ.

“Rñwéná Gorixo tññ nññwearane seáyí e imónanñwárinñ.” urinñf náninñ.

¹⁸ Nionñ aññnamí dání seáyí e imóninñf nene neaímeañfapi nání dññf nñmorñná dññf re yaiwiarinñárinñ, “Apí aga seáyí e imóninñf enagí nání rññinñf agwí ríná nñmeaarinñfpi, ayí sipípiarfaní?” nñyaiwirñ paimimñf wiarinñárinñ. ¹⁹ Amípí Gorixo xwíá tñyo nimixiriñ tññf íkñfáranñ, nanñwíranñ, ámáranñ, nñpiniñ xegí niaíwí imóninñgñfáyí piaumimñf wininñfapi nání sñmñf nñxeadñpénñro weninñf nero ñweañoi. ²⁰⁻²¹ Ayí rñpñf nání e nerñ ñweañoi. Amípí o imixinñfpi Adamo fwí épéáná urñ néra úwñnñgñinñri ramixinñfyí anññf mñramixárinñpa erñ seáyí e imóninñf niaíwí Gorixoyaéne gwññinñf neaíkweaawáraná imónanñwápi tññf axñpi imóninñf éwñnñgñinñri ramixárinñfirinñ. Amípí xfo imixinñfpi xegípi ramixárinññfmaní.

Ríwéná ámi píráníḡ imixíimigíniri Gorixo ramixárinḡrini. ²² Nene nijfáriní. Apixí niaíwí xírímíniri nání “yeyi” riri ríninḡ winiri yarínḡpa amipí níní Gorixo imixinḡyí ení ámi mramixárinḡ imónimfániri nání axípninḡ “yeyi” riri ríninḡ winiri yarínḡrini. ²³ “Yeyi” riri ríninḡ winiri yarínḡpi, ayí apini marfái, ámaéne Gorixoyá kwíyípi —Apí amipí ná rfwíyo neaiapimfániri níwákwíninḡ neaiapinḡpirini. Apí tḡwaéne ení Gorixo negí warápi sinḡ inani nání nearoayírori xfo xegí piaxí neamení nání neaimixiri eníiná nání “yeyi” nírirane xwayí nanirane ḡweaḡwiní. ²⁴ Gorixo yeáyí neayimixemeáagi nání amipí nanḡ xfo neaiinḡfápi nání dinḡ níwikwímorí ḡweaḡwiní. E nerí aí amipí nene dinḡ níwikwímoá warḡḡwápi rixa níneaímeari sinḡwiriyí, siní api oneaímeaniri dinḡ wikwímopaxí menini. Ámá dinḡ wikwímoarḡgíápi rixa wímeááná siní api nání dinḡ níwikwímopa yarínḡgá nani rarínini. ²⁵ E nerí aí nene “Gorixo seáyí e imóninḡ api neaimixinḡfáriní.” yaiwiarinḡwápi siní míneaímeapa enáná dinḡ níwikwímoránénáyí, símí níxeadípnírane gini gíná neaímeanirfeninḡoiniri aninḡ miní xwayí naniri ḡweaḡinḡwáriní.

²⁶ Negí dinḡ wikwímoarinḡwápimi dání dinḡ síxí inarinḡwápa Gorixoyá kwíyípi ení omí dinḡ owíkwíroaneyiniri neríná enḡ meáninḡwaéne arirá neaiarinḡrini. Omí rixinḡ nuríranéná “Apí urípaxírfani?” miyaiwí majfá yarínḡgwi aí kwíyí xaminḡpi xwiyfá tñí murípaxí imóninḡ araríxí

niriríná apaxípaniñí nimóniri neauriyariñirini.
 27 Neauriyaríná Gorixo —O anani ámayá xwioxíyo adadí niwirí pí pí diñí moarígíapí nání nijfá imónariñorini. O xegí kwíyípi xíoyá ámaéne nání nineauriyiríná gí ámayí e imónífríxiniri wimónariñipini neauriyariñagí nání pí pí urariñipí nání anani nijfá imónini.
 28 Nene nijfá re imóniñwini. Amípi níni Gorixomi diñí sixí uyarígíáyo wímeaaríñipí nañí imóniñpíraní, sipí imóniñpíraní, oyá diñí tñí nañí wimíxinífa nání wímeaaríñirini. Ámá xíoyá imónífríxiniri yaiwiáragípi tñí xixeni imónífríxiniri wéyo ía umiríñíyo e wiiariñirini.
 29 Ayí rípi nánirini. Ámá amípi níni sini mimóniñáná xíoyeáyí uyimíxemeanífa nání xámí nijfá imóniñíyí xewaxo imóniñípa ayí ení axípi nimóniríná Kiraiso xiráoniñí imóniri xogweá obaxíniñí tñi imóniri enífa nání repearíñirini.
 30 Repearíñíyo apini niwirí pñí miwiárí ámá xíoyá imónífríxiniri wéyo ía umiríñíni. Wéyo ía umiríñíyo apini niwirí pñí miwiárí “Gí íwo upeiñípimí dání diñí wíkwíroariñagífa nání wé róniñí imónígíáyirini.” ráriñirini. E ráriñíyo apini niwirí pñí miwiárí seáyí e xíoye imóniñípa ayí ení axípi imónipírfá nání wimíxiníñirini.

“Diñí sipí Gorixo nene nání neaiariñípi wí pírí rakipaxí mimónini.” uríñí nánirini.

31 Gorixo apí apí e neaiñí enagí nání píoi raniréwini? O nene tñí nawíni imóniñagwí nání go símí tñí neaipaxí imónini? Oweoi, wí e mimónini. 32 O xegí xewaxomi kíyí mímiaúni

nene nání xe opíkípoynírí urowárenapíñí enjagí nání nene re miyaiwipaxí renjwíní, “O ayí ení xíxe onípoynírí miyaiwí xíoyá xewaxo anípá wírenapíagí nání amípí xíomí píraníñí xídipaxí imónaní nání imóníñípí ení ananí neaiapíníáríní.” miyaiwipaxí renjwíní? ³³ Goríxo íá yiyamíximí neaiñene go xwíyíá neaxekwímopaxí imóníní? Oweoi, wí e mimóníní. Nene nání “Wé róníñí imónígíáyíríní.” ráríño, sa Goríxo enjagí nání ³⁴ áamá go negí íwí enjwápi nání xwíyíá neameárípaxí imóníní? Oweoi, ayí rípi nání wí e mimóníní. Jisasi Kiraiso —O nene nání peñoríní. Apíní mé áamí níwiápínímearí xano tñí xíxeni nimónírí xegí wé náúmíní ñweañoríní. E níñwearíná apaxípáníñí nimónírí ríxíñí neauríyaríñoríní. O apaxípáníñí nimónírí ríxíñí neauríyaríñagí nání áamá xwíyíá neameárípaxí wo meníní. ³⁵ Kiraiso nene nání díñí sípí níwírí neaiñípí pí pírí rakípaxí imóníní? Xeaníñí neaímeáánáraní, rímewá níneairínáraní, áamá wí xwíraimímí neaikíxéánáraní, aiwá nání díwí níkeamóníranénáraní, íkwauyíxí nimóníranénáraní, áamá wí miyíó ráríáyo nene nuríkwínírnáraní, kirá tñí rírómí neaiarínáraní, apí nípiñí níneaimearí aiwí Kiraiso díñí sípí níwírí neaiñípí wí pírí rakípaxí mimóníní. ³⁶ Nioní seararíñápi Bíkíwíyo nírinírí eáníñí rípi tñí xíxeni imóníní, “Nene Goríxoxíníyaéne imóníñagwi nání íníná pípíkímí neaianíro yarígíáríní. ‘Nañwí nípíkianíwá nání ríá imóníní?’ níyaiwíro píkiarígíápa

neaiapíkiarígáráni.” Níríniri eániñfí apí nioni seararíñápi tñni xixeni imónini. ³⁷ Apí nípini neaímeaaríñagí aiwi negí dñfí síxí neayíñomi dání xopíráríñíñfí níwiranená mígí níwimíxirane xopírárí wiaríñwárini. ³⁸ Nioni rípi aga nípimónini, “Nene níperínáraní, síni xwíá tñyo níñwearínáraní, añíñajíraní, imíóraní, amípí agwí ríná imóníñfípiaraní, amípí ríwéná imónínfíápiaraní, añfí pírfíyo dánfí enfí eániñfí imónígíáyíraní, ³⁹ añíñají tññmíni imóníñfípiaraní, xwánají tññmíni imóníñfípiaraní, ai amípí nñni Goríxo imíxíñfíyí wí dñfí sípí o nene nání neaiaríñfípi —Apí Ámíná Jisasi Kiraiso neaiñfípi dání síwá neaiñfípi rini. Apí wí pírfí rakípaxí menini.” nípimónini.

9

“Gí Judayí obaxí Jisasomi ríwí umogíá enjagí nání gí dñfí ríá níxearini.” uríñfí nánirini.

¹ Nioni Kiraiso tñni ikáriniñáoní enjagí nání agwí nioni searímípi nepa searímíni. Goríxoyá kwíyípi neaíwapiyaríñfípi mii níxídiríná dñfí níyaikirorí “Ayí ananírfani? Sípírfani?” níyaiwiri píkinaríñápi nioni yapí míseararíñagí nání sopíñfí níwarini. ² “Gí Isíreríyí Jisasomi ríwí numero ‘Yeáyí neayímíxemeaníá nání uowárenapíñfí, ayí omani.’ yaiwiaríñagí nání íníná nioni dñfí ríá níxerí íkíñíñfí nuyimínirí erí niarini.” seararíñini. ³ Goríxo Poroní síni Kiraiso tñni nawíni mikárinípa oenírí peá níni morí emí nímoaríñfípi dání nioni gí nírixímeáyí —Ayí gí ámá gwí axírí imónígíáyí

nánì rariḡḡḡḡḡḡ. Ayí Kiraisomì dḡḡḡ wḡkwḡropḡḡḡḡ nánì arḡḡ wipaxí eḡánáyí, “Xe peá onḡmonì.” nimónḡpaxḡḡḡḡḡ. ⁴ Ayí ḡḡ Isḡrerḡyḡ nánì rariḡḡḡḡḡ. Gorḡxo xegí piaxí meḡḡ wimḡxḡḡḡyḡḡḡḡ. Moseso tḡḡḡ ámá dḡḡḡ meḡḡḡ e nemeḡḡná Gorḡxoyá apákḡkḡ inarḡḡḡḡḡḡ sḡḡwḡ wḡnagḡáyḡḡḡḡḡ. Gorḡxo “E nḡseaiimḡárḡḡḡḡḡ.” réroárḡḡḡḡḡḡ arḡḡ wiagḡáyḡḡḡḡḡ. Nḡwḡ ikaxí Moseso eaḡḡḡḡ meagḡáyḡḡḡḡḡ. Omì yayí wianḡro nánì epaxí imónḡḡḡḡḡḡḡ nánì nḡḡḡá imónḡḡḡáyḡḡḡḡḡ. Sḡmḡmaḡḡḡyo dánì Gorḡxo “E nḡseaiimḡárḡḡḡḡḡ.” urḡḡḡḡḡḡḡḡ. ⁵ Xiáwo írḡḡḡ xámì imónḡḡḡáwa, ayí ayḡyárḡḡḡḡ. Ayḡyá xiáwḡyo dánì yeáyí neayimḡxemeḡḡḡḡ nánì imónḡḡḡo ámá imónḡḡḡḡḡḡḡ. Amḡpí nḡyonì seáyí e wimónḡḡḡ, ayí orḡḡḡ. O Gorḡxo, anḡḡḡ íníná nene yayí umepaxí imónḡḡḡorḡḡḡ. “E éwanḡḡḡḡḡḡ.” nimónarḡḡḡḡḡ.

Ámá Gorḡxo íá yamḡxárḡḡḡḡḡḡ nánì urḡḡḡḡḡḡḡḡ nánḡḡḡḡḡḡḡ.

⁶ ḡḡ Judayí náḡḡ Jisasomì rḡwḡ umogḡá eḡagḡ aí “Xwḡyḡá Gorḡxo ayo ‘E nḡseaiimḡárḡḡḡḡḡ.’ urḡḡḡḡḡḡ pisí weárḡḡḡḡḡ.” rḡpaxḡḡḡḡḡ. Ayí rḡḡḡḡ nánḡḡḡḡḡḡḡ. Negí arḡo Jekopoyá íwiárḡawéyḡḡ nḡḡḡ omì dánì nemeága nuro nánì Isḡrerḡyḡ aiwḡ wí Gorḡxoyá mimónḡḡḡagḡá nánì nḡḡḡ nepa Isḡrerḡyḡ imónḡḡḡámḡḡḡḡ. ⁷ Ebḡrḡamoyá íwiárḡawéyḡḡ nḡḡḡ enì xḡoyá eḡagḡ aí nḡḡḡ Gorḡxoyá niaíwḡḡḡḡḡḡ imónḡḡḡámḡḡḡḡ. Oweoḡ, eḡíná Gorḡxo Ebḡrḡamomì re urḡḡḡḡḡḡḡḡ, “Dḡxí rárḡawé nepaxḡḡḡḡ imónḡḡḡáyḡḡḡḡ segí niaíwḡ wamḡ dánì marḡáí, Aisakomì dánḡḡḡ nemeága upḡrḡárḡḡḡḡḡ.” urḡḡḡḡḡḡḡḡ. ⁸ Ayí rḡḡḡḡḡḡḡḡ nánì seararḡḡḡḡḡḡḡ. Gorḡxo niaíwḡ Ebḡrḡamo emeaḡḡḡḡḡḡḡḡ

níni nání “Ayí niaíwí nepaxiñí imónigfáyírfani?” m+yaiwí sa niaíwí xfo Ebirfamomí sfmimanjyo dání xw+yfá uríñípimí dání emeanjyí nání “Ayí nepaxiñí imónigfáyírfani?” niyaiwirí ríñírini. ⁹ Ebirfamomí sfmimanjyo dání re uríñí enagí nání, “Xwiogwí wfomí rínániñí imónáná Seraí niaíwí wo ríxa xiríñáná ámí bímfárini.” uríñí enagí nání raríñini. ¹⁰ “Goríxo apini ení enagí nání seararíñini.” marfái, Rebekaí ámá ná woní, negí arfo Aisakoyá niaíwí ayáf agwí enáná enípimí dání ení axípi síwá réníñí neaiarini. Ámá nepa xfoyá imónigfáyí ámá emeánarigfápimí dání imónarigfámani. ¹¹ Niaíwí ayáf Iso tñni Jekopo tñni síní m+xírf agwíyo neríná síní naní bí eri sípí bí eri mepa enáná Goríxo ámá xfo yariñípi nání re oyaiwípoyiníri, “O ámá nioniyá oimónípoyiníri fá niyamíxárirfnáyí, wiwaníñíyí wigí naní epírfápirani, sípí epírfápirani, api nání dñí nímori fá yamíxárirñímani. Sa xewaníño e emfáníri enwípeáragípi nání dñí nímori ámáyo fá yamíxárirñirini.” Dñí e oyaiwípoyiníri ¹² Rebekaími re uríñiniginí, “Xíráo xogwáomi ínimi wurfnínfárini.” uríñiniginí. ¹³ Bíkwyo dání re ríñíñípi, “Goríxoní xogwáo Jekopo nání nínimóníri aí xíráo Iso nání mínimónarini.” ríñíñípi nioní “Goríxo xfo wimónaríñípiní yáraríñirini.” seararíñápi tñni xixeni ríñini.

¹⁴ Ayínání píoi raniréwini? “Goríxo ámáyo fá niyamíxárirfná enípi nípikwini meníriní.” raniréwini? Oweoi, wí e rípxí mimónini.

¹⁵ Ayí rípi nánirini. Moseso Goríxomí ríxíñí

uráná Bìkwíyo nìrìnrì eánìḡpa Gorìxo re urìḡnìḡnì, “Ámá nionì wá owianìmìnrìná ananì wá wianìmìnrì. Ámá nionì ayá urìmìxìmìnrìná ananì ayá urìmìxìmìnrì.”¹⁶ Gorìxo e urìḡ ḡḡḡ nánì ayí ámá wigí dḡḡ tḡnì “E oimónaneyì.” yaiwiarìḡḡá nánì íá yamìxárìnrìḡyí imónarìḡámànì. E i oimónaneyìnrò anìḡ minì yarìḡḡá nánì íá yamìxárìnrìḡyí imónarìḡámànì. Sa Gorìxo wá wianarìḡpimì dánì íá yamìxárìnrìḡyí imónarìḡámànì.¹⁷ Bìkwíyo dánì Moseso tḡḡnà Gorìxo Isipìyí mìxí ináyomì re urìḡ ḡḡḡ nánì nene ananì dḡḡ axìpì mopaxìrìnrì, “Nionì xopìrárí síápimì dánì ḡḡ eánìḡ nioniyá sḡḡnì piaumìnrì inìrì yoí nioniyá xwíá nìrìmìnrì yanì niwéa urì éwìnrìḡnìnrì nioniyá dḡḡ tḡnì joxì mìxí ináyí nìmónìnrì meḡweaḡoxìrìnrì.”¹⁸ Gorìxo e urìḡ ḡḡḡ nánì nene re nìyaiwirane nìḡá imónìḡwìnrì, “Ámá ‘Wá owianìmìnrì.’ wimónìḡyò wá wianarìḡrìnrì. Ámá ‘Dḡḡ wakìsì oinìpoyìnrì owimìxìmìnrì.’ wimónìḡyò dḡḡ wakìsì inìpìrì nánì wimìxarìḡrìnrì.” nìyaiwirane nìḡá imónìḡwìnrì.

“ *‘Gorìxo nìpìkwìnrì mìyarìnrì.’ rìpaxí mimónìnrì.*” urìḡ nánìnrìnrì.

¹⁹ Seyìné re nìrìpìráoì, “Joxì neararìḡpì napa ḡḡnáyí, Gorìxo pí nánì ámá wigí sḡpì egíápì nánì sḡnì ayairìrì wiarìḡrìnrì? O ‘Ámá xe apì apì oimónìpoyì.’ yaiwiarìḡpì ámá go pìrì urakìpaxí imónìnrì? Oweoì, wí e mimónìḡḡḡ nánì rarìḡwìnrì.” E nìráná ²⁰ re searìmìnrì,

“Seyíné pí ámáíné nimónímáná Goríxomí xixewiámí wiaríñoi? ‘Xwáríá sixí xwíá tñi imíxííwá imíxaríñoimí “Níiwáni imóníjápí pí nání e nimíxííni?” uríniñoi.’ ríseaimónaríni? ²¹ ‘Xwáríá sixí imíxaríño xwíá axí xéípmí dání xwáríá sixí wíxaú nimíxiríná wíwá ayí aiwá ríá nání imíxirí wíwá ráí sixí yinínfa nání imíxirí epaxí mimóníni.’ ríseaimónaríni?” searímííni. ²² Goríxo “Ámá íwí egíápí nání wikí nóníjípí owíwapíyimíni.” wimónirí “Pírí umamómí nání gí ení eáníjípí síwá owíwapíyimíni.” wimónirí nerí aí ámá xwáríá sixí xwiríá ikíxeníwínígínirí ipímoáríniyííniyí ímónígíáyo apaxí mé pírí mumamó kikiíá nerí sa síjwí níwíga waríjagí nání ámá go xixewiámí níwirí “Joxí nípíkwiní míyaríjíní.” urípaxí ímóníni? ²³ O ámá xwáríá sixí wá wianííimígínirí ipímoáríniyííniyí ímónígíáyo —Ayí ení seáyí e xío ímóníjípí bí ímóníírixínirí eníná dání ipímoáríniyííni. Ayo wá wianaríná ámá níni síjwí níwíníro re yaiwíírixínirí, “Seáyí e Goríxo ímóníjípí, ayí xegí bí ímóníjí apíríani?” yaiwíírixínirí wíníyo apaxí mé pírí mumamó kikiíá néra uñíri. ²⁴ Ámá xwáríá sixí wá wianííimígínirí ipímoáríniyííniyí ímónígíáyí, ayí neneníri. Nioniyá oimónípoyínirí wéyo íá neaumíriñeneríni. Gí Judayí wienení íá neaumíriñímaní. Émá wíyo ení íá umíriñíri. ²⁵ Nioní “Goríxo émayí ení nioniyáyí oimónípoyínirí wéyo íá umíriñíri.” searíjápí eníná xwíyíá wíá rókiamoagí Xoseao Bíkwíyo nírií eanjí rípi tñi xixeni

rínini, “Ámá Gorixoniyá mimónigfáyf nání ‘Gf ámarini.’ riri ámá diñf sixf muyipa enáyf nání ‘Gf diñf sixf uyiñáyf rini.’ riri emfá rini.

²⁶ Aní nioni ‘Ámá nigfyínemani.’ urinápi nání re riprfárini, ‘Niaíwí Nwta diñf niyiminjf tñoyáyf rini.’ riprfárini.” Xoseao e niri eañf rini.

²⁷ Eniná wta rókiamoagf Aisaiaoyf riniño Isireriyfyá fwiárfawéyf nání niri rina re riñf rini, “Isireriyfyá fwiárfawéyf ámá obaxf iníki rawirawápami enfyf imóniñfpa imóniñagf aiwí Gorixo árínf pimi yeáyf uyimixemeanfá rini.

²⁸ Áminá Gorixo ‘Xwta tfo ñweagfáyo pirf umamómigini.’ riñfpi niyá rina sini mé pirf umamoá rinfá enagf nání rariñf rini.” Aisaiao e niri eañf rini.

²⁹ “Gorixo xegf Judayo wá mñwianpa nerfnáyf, wí yeáyf uyimixemeanfyf imónipaxf menini.” oyaiwí poyiniri nání Aisaiao ámi rpi eni riñf rini, “Ámináo —O añfnajf nfní simñf wí narigf rini. O Isirerene negf ámá bi xe onweá poyiniri siñwí mñneanpa nerf siñwiriyf, ámá añf Sodomiyf riniñf pimi ñweáyf tñf Gomorayf riniñf pimi ñweáyf tñf nfní anfá imónagfápa nene eni imónaniri enwá rini.” niri eañf rini.

“Judayf xerwf xfdarigfá enagf nání wé rónigfáyf mimónigfá rini.” urinfn nániri.

³⁰ Ayináni nene píof raniréwini? Sa rpi ranfwni. Émayf wí “Gorixo ámá nání ‘Gf wé rónigfáyf rini.’ niri rina ayf apimi dání rárariñf rini?” niyaiwiro “Wé róniñwáyf” oimónaneyiniro anñf minf mepa nero aí api

tíni xixeni imónigfawixini. Wé róniηf Gorixo ámá Jisasomi dñf wíkwfroarñagfa n+wínirfná rárarñfpí apí tíni xixeni imónigfawixini. ³¹ E imónñagfa aí Isireriyf ηwf ikaxf rññfpimi nixdñrñfpimi dání wé róniηf oimónaneyñiro anñf minf neróná wé róniηf ηwf ikaxf eánñfyo rññfpí tíni xixeni mimónigfawixini. ³² Ayf pí nání apí tíni xixeni mimónigfawixini? Ayf Jisasomi dñf n+wíkwfrorñfpimi dání oimónaneyñiro mé wigf dñf tíni ηwf ikaxf rññf rñpimi nixdñrane oimónaneyñiro yarñagfa nání wé róniηf apí tíni xixeni mimónigfawixini. Ayf Jisasomi —Judayf Jisasomi nñpikiro aí “Gorixomi xewaxomi wí pkipaxenemant. Ayñání o Gorixomi xewaxomant.” rarigfa enagi nání o sñjá ámá nikirñpeañrñ ná eánarñgññf imónñorññ. Omí nikirñpeaññro nánñf eánñgawixini. ³³ Bìkwfyo dání apí nání xixeni re nñrññrñ eánññ, “Arfá époyf. Gorixoní dñwf Saioniyf rññfpimi —Apí Jerusalemñyo rñññ. Apimi ámá nikirñpeañrñ ná eánñro sñmirñf wirñ epñrñf nání sñjá wo e tíññ. E nerñ aí omí dñf wíkwfrofayf xfo rññfpí tíni xixeni wiññf enagi nání ayá wí epñrñfamanñ.” Bìkwfyo dání xixeni e nñrññrñ eánññ.

10

“Judayf nãpí Kiraisomi dñf miwíkwfrogfá enagi nãñí Gorixo yeáyf uyimixemeanñmanñ.” urññf nãñrññ.

¹ Gí níríxímeáyíné, Goríxo gí Isíreriyo yeáyí uyimíxemeáwíniginírí íkíníñí sípí niaríñagí nání omí ríxíñí aníñí miní wuríyaríñáriní. ² E nerí aí ayí yeáyí míyimíxemeáníñoí. Nioní ayí yaríğfápi nání píráníñí dñí íá nírírí nání áwaní raríñí. Ayí Goríxomí oxídaneyíñíro símí níxeadípeníro nero aí píráníñí dñí neñwípémáná míyaríñoí. ³ Ayí rípi nání seararíñí. Ayí “Ámá e yaríğfápimí dání Goríxo ‘Wé róníğfáyíneríni.’ uraríñírfaní?” níyaiwiríná xenwí yaiwiaríğfáriní. Xenwí dñí re níyaiwiro, “Negí píráníñí yaríñwápimí dání Goríxo ‘Wé róníğfáyíneríni.’ nearíñfáriní.” níyaiwiro apíni níxídiríño nání Goríxomí yeáyí símanwíyóníñí míwuríñípa ero “Apí neróná wé róníğfáyíné imónípírfáriní.” ráriníñípimí míxídirípa ero egíá enagí nání seararíñí. ⁴ Gí Judayí dñí re moaríğfápi, “Ñwí ikaxí ríñíñípimí níxídiríñíño dání wé róníñwaéne imónaníwáriní.” Dñí e moaríğfápimí Kiraiso pírfí wiaíkímonírfíni. E ení enagí nání omí dñí wíkwírófá gíyí gíyí nání Goríxo “Wé róníğfáyírfíni.” ráriníñfáriní. ⁵ Moseso ámá wé róníğfá imónípírfí nání ñwí ikaxí eáníñípimí xídaríğfáyí nání nírírí ríwamíñí nearíná réníñí ríñírfíni, “Ámá wé róníğfá imónípírfí nání ñwí ikaxí eáníñí rípi nípiní yaríğfáyí xíxeni e neríñípimí dání dñí níyímíñí tígíá imónípírfáriní.” ⁶ Wé róníñí ámá ñwí ikaxí eáníñípimí xídaríğfápimí dání imóníñípi nání Moseso e ríñí enagí aiwí dñí wíkwírówápimí dání “Ámá wé róníğfáyírfíni.” ráriníñene

Kiraiso yeáyí neayimixemeanífa nání ríxa níweapírí nípémáná ámí wiápínímeaní enagí nání Bíkwyó dání nírinírí eáníjípa re raríñwáríní, “Re míyaiwinípaní, ‘Anínamí nání gene peyaníwáríani?’ míyaiwinípaní. Ayí xwíyá ‘Apimí dání Goríxo ámáyo yeáyí uyimixemeaníáríní.’ ríníjípi arífa wianíwá nání Kiraisomí anínamí dání gene nípeyirane nípemeámí weapaníwá nání raríñíní. ⁷ Rípi ení míyaiwinípaní, ‘Síríríkí síríwí mayí imóníjímí nání gene weaníwáríani?’ míyaiwinípaní. Ayí Kiraisomí amí dání gene níwepínírane nípemeámí yapaníwá nání raríñíní.” ⁸ Bíkwyó xwíyá Goríxoyápi nání píoi ríníní? Rípi re ríníní, “Xwíyá api ná jíamí mimóníní. Anwí e segí símímaní tíní e imóníñagí nání api ananí xwíyá ríro díní moro epaxí imóníní.” Bíkwyó e ríníní. Xwíyá ámá Jisasomí díní wíkwíróríxínírí none wá raríñwápi nání raríñíní. ⁹ Xwíyá api, ayí rípiríní. Ámáyné ayá mé Jisaso nání “Ámínáoríní.” níriní woákíki erí “O Goríxoyá díní tíní xwáripáyo dání wiápínímeaníriní.” níyaiwirí díní wíkwírorí nerínáyí, Goríxo yeáyí seayimixemeaníáríní. ¹⁰ Ayí rípi seararíñíní, “Goríxo ámá wo Jisasomí díní wíkwíroaríñagí níwínírná ‘Wé róníñoríní.’ rárírí maníyo dání woákíki yaríñagí níwínírná yeáyí uyimixemearí yaríñíní.” seararíñíní. ¹¹ Nioní seararíñápi Jisaso nání Bíkwyó dání re nírinírí eáníjípi tíní xíxení seararíñíní, “Ámá omí díní níwíkwírorínáyí, xíto ríjípi tíní xíxení wiínífa enagí nání ayá wí winínífa meníní.”

nirínirí eáninípi tñni xixeni rarínini. ¹² Ayí rípi nániríni. Áminá diní nineneni wíkwíroarínwáo —O áamá arírá neaíwinígínirí yaríní wiarígá nìyoní wá bi onímiápi mîwianí ayá wí wianarínoríni. O ná woní enagi nání Judayo xegí bi wiirí émáyo xegí bi wiirí yarínímaní. ¹³ Bìkwíyo re nirínirí eániní rípi “Gíyí gíyí Ámináo yeáyí oníyimíxemeaní yaríní wíáyo yeáyí uyimíxemeaníáríni.” nirínirí eáninípi nioní seararínápi tñni xixeni axípi ríninagí nání seararínini. ¹⁴ Áamá wo gí Judayí nání re níránáyí, “Kíraisomí diní mîwíkwírogá enagi nání aríge nero yeáyí oneayimíxemeaní yaríní wípíráoi? O nání ará mîwigíáyí enagi nání aríge nero diní wíkwíropíráoi? Áamá wo o nání wá muríní enagi nání aríge nero ará wípíráoi? ¹⁵ Goríxo áamá wa wá urípíráa nání murowáríní enagi nání aríge nero wá urípíráoi?” Áamá wo Poroní rarínápi pírfí nírakímínirí nání e níránáyí, re urímíni, “Bìkwíyo dání ‘Áamá xwíyá yayí winípaxí imóninípi wá urímearígíáyí nurémearíná ayí awíaxíriní.’ nirínirí eáninagí nání wá urípíráa nání Goríxo ríxa murowáripa reníniginí? ¹⁶ Wá ourímépoynirí urowáragí aí Judayí nñni xwíyá yayí winípaxípi píraníní xixeni ará nîwiro mîxídígíawixíni. Wíá rókiamoagí Aisaiao Bìkwíyo re nírí eanínini, ‘Ámináoxíni, none áwaní urarínwápi gíyí ará nîneairí diní íkwíroarínoi? Oweoi, wí e mîyarínoi.’ Nírí eaní api nioní seararínápi tñni xixeni imóninagí nání rarínini. ¹⁷ Ayínáni nene

nijfá rípi imóniṅwini. Ámá xwiyfá Kiraiso nání arfá niwirinṅyo dání diṅf wíkwíroarigfáriní. Ámá wí xwiyfá api wáf urarigfápimi dání arfá wiarigfáriní.” urimfiní. ¹⁸ Ámá wo “Xwiyfá Kiraiso nání wáf rarigfápi Judayf nepa arfá rfa wigfawixini?” niranáyf, re urimfiní, “Aga ríxa arfá wigfawixini. Bikwíyo dání re niriniri eánini, ‘Ámá xwfa ríri nirimini ṅweagfáyf wigf maṅf ríxa arfá wigfawixini. Ámá aṅf nimini ṅweagfáyf wigf xwiyfápi ríxa arfá wigfawixini.’ niriniri eáninagf nání ‘Judayf ríxa arfá wigfawixini.’ rariṅini.” urimfiní. ¹⁹ Ámi ámá wo “Xwiyfá wáf uragfápi nání Judayf majfá imónagfárfani?” niranáyf, re urimfiní, “Oweoi, émáyf aí nijfá imóninánáyf, ‘Judayf nijfá mimónagfáriní.’ rípxaf menini.” urimfiní. Moseso Goríxo nání re niwuriyiri eanṅf enagf nání rariṅini, “Judayfne Goríxoní ámá xenwf wíyo píraninṅf mearinagf siṅwf ninaniríná sipí diṅf waiwipfárfariní. Ámá seyíne ‘Majfá imónigfáyfíriní.’ waiwiarigfáyo píraninṅf mearinagf siṅwf ninaniríná wíkf wónipfárfariní.” Moseso e niwuriyiri eanṅf enagf nání rariṅini. ²⁰ Judayf “Goríxo émáyo marfái, nenení neamímininfáriní.” yaiwiarinagfa aí wfá rókiamoagf Aisaiio ení xwiyfá Goríxo nání niwuriyiríná ayá igigf mé neri re niwuriyiri eanfirini, “Ámá omí ge dání winimeaniréwiniri miyarigfáyf Goríxoní ríxa siṅwf nanimeagfáyfíriní. Ámá Goríxoní nání yarinṅf miwipa egfáyo niwaninṅoní xámí

piaumimí wininjarini.” Émáyf nání Aisaiáo e niriiri ríwamijí neari aiwi ²¹ gí Isireriyí nání Gorixo ríj ríp ríwamijí eanjirini, “Ayí Gorixoní tífamini obípoyniri anijí miní wé awiá niwixádiríná ná mé ámá maní niwiaikirí ríwí síwíá yiri yarígíáyo wé awiá wiaxádirinini.” niriiri eanjirini.

11

“Isireriyí áríní bimi Gorixo wá wianarinjipi wímeaarini.” urinjí nánirini.

¹ Ayínání “Gorixo xegí Isireriyó ríxa aninjini ríwí umonjirini.” riminiréini? Oweoi, wí e rípxáí menini. Nioní ení Isireriyí wonirini. Ebiríamoyá íwiaríawéyí wonirini. Síyikí Bejímáno tñni imóninjá wonirini. Nioní e imóninjáoní aí Gorixo wí ríwí minimónj enagí nání “ ‘Isirerí niyoní ríxa aninjini ríwí umonjirini.’ rípxáí menini.” seararinini. ² O xegí ámáyo —Ayí amipí siní mimóninjáná íá yiyamiximí enjírini. Ayo wí ríwí umonjimaní. Wíá rókiamoagí Irajao nání Bíkwiyo niriiri eáninjipi siní majíá rimóninjoí? O Gorixo ayo ení xíxe ríwí umówiniginiri xegí Isireriyí nání aninjumí ikaxí nuriríná re urinjiginini, ³ “Ámináoxini, díxí wíá rókiamoarígíáwami nowamini píkiro joxi nání rídiyowá epírfa nání íráf oninjíyí pípinamí ero éfá enagí nání joxi dínj ríkwíronjá yoparoní njewanini. Nioní ení nípikianiro nání ríxa pía níarino.” uríagi aí ⁴ Gorixo píoi urinjiginini? “Joxini maríái, ámá nñni nioniyá imóninjíyí 7,000 imónini. Ayí

wayá ñwá xopaikigí imóniñí Bfariyi riniñipimi xómiñí niyikwiro yayí mumeariğıáyíriñi.” uriniñigini. ⁵ Ayinani enina e imóniñipa agwi rina eni axipi arini wí Gorixo xegí wá wianariñipi tñi xixeni nerina ía neayamixiñí arini wiene ñweañwini. ⁶ Gorixo amayo ía nuyamixirina xegí wá niwianiriñipimi dani ía uyamixiñí enagi nani “Ámaene nañí bi yariñagwi niñeaniñi nani ía neayamixiñirini.” yaiwipaxí menini. Áma nañí yariñagfa nani ía nuyamixiri siñwiriyi, wá wianariñipi mimóní, mimóní wá wianariñipi imóniminiñi enirini. ⁷ Ayinani pioi ripaxirini? Isireriyí wé róniñí api oimónaneyinro aniñí miní yariğıapi mimónipa egfa aiwi amá Gorixo xegí diñí tñi ía uyamixiñiyini xixeni imóniğıarini. Winiyi Gorixoyá diñíyo dani wigí diñí rixa wakisi iniğıarini. ⁸ Nioni seariniñipi tñi xixeni Bikwíyo dani re niriñiri eaniñipa, “Ayí diñí píraniniñi niñoro ‘Gorixo api neaiwapiyimiriñi rfa yarini?’ niyaiwi érixiñiri kaka siñwí aniñi arikwíkwí arfa wiri diñí xaxá meri epiñi wimixiñí enagi nani api e nera niñfasana agwi rina eni sini yariñoi.” Bikwíyo dani e niriñiri eaniñipa agwi rina xixeni diñí wakisi inariñoi. ⁹ Depito eni re riñirini, “Ayí ‘Niwayiróniri ñweañwini.’ niyaiwiro maiwi ñweañana aiwa yayí yanro nani nimixiro nariğıapi diñí Gorixoxiniya tñi xe sipogwiniñí imóniri mriñeniñí imóniri ewiniñini. Xe nikiriñeaniñi na eanariğıariniñí imóniri rfa meaarinariğıariniñí imóniri ewiniñini. ¹⁰ Gorixoxi yariñipi nani

sìjwí anopasínipírì nánì joxiyá dìjé tñì sìjwí xe síá uyinírì joxì yarìjépi nánì majíá nero ikárinarígíápi xe anìjé aiwá íá xwénìjé nìmearkwínìmi emero éfrixìnì.” Depito e rìjépa gí Judayí nápi xixenì api nero dìjé wakísé inarìjotì.

“Judayí manjé wiaíkigíá enagì nánì Gorìxo émáyíné yeáyí seayimìxemeaarìnì.” urìjé nánìrìnì.

¹¹ Ayínánì áamá wo yarìjé re níánáyí, “Judayí Jisasomì dìjé mìwìkwíropa nero níkirìpeaánìrì ná neánìrìfìnjé neróná anìjé axépi e imónárfìwanìgìnìrì egíáranì?” Yarìjé e níánáyí, re urìmfìnì, “Aga oweotì, ayí wiaíkigíá enagì nánì Gorìxo émáyo yeáyí uyimìxemeaarìnì. Judayí o émáyo nanjé wiiarìjagì sìjwí nìwìnróná sípì dìjé nìwìaiwiro Jisasomì dìjé owìkwírópoyìnìrì nánì e yarìnì.” urìmfìnì. ¹² Ayí manjé wiaíkigíá enagì nánì agwì ríná Gorìxo áamá xwíá tìyo ñweagíá wínìyo nanjé ayá wí nìwiirì aiwì Judayí Gorìxo íá uyamìxìjé nìrì rìxa Jisasomì dìjé nìwìkwírorìnáyí, émáyo enì nanjé xwapí ayá wí wiiníárinì. Judayí níkirìpeaánìrì ná eánìgíá enagì nánì Gorìxo émáyo nanjé ayá wí nìwiirì aiwì Isìrerì Gorìxo íá uyamìxìjéyí nìrì Jisasomì dìjé nìwìkwírorìnáyí, émáyo nìwiirìná xámì nanjé wiinìpa mé ámì seáyí e imónìjépi wiiníárinì.

¹³⁻¹⁴ Agwì Romìyo ñweagíá émáyíné xwìyíá bì osearìmìnì. Gorìxo émáyo wáí ourìnìrì nìrowárenapìjoni enagì nánì nionì e neríá rìpi enì yarìjérinì. Gí áamá gwí axírí imónìgíáyí “Gorìxo émáyo nanjé ríá wiiarìnì?”

nıyawiwo sipí dıńı wıaiwıarıgıápımı dání wıerıkiemeáımıgıńırı xıo émáyo ourınırı nırowárenapıńıpı yarıńárını. E nerıńá “Gorıxo e éwıńıgıńırı nırowárenapıńıpı seáyı e imónıńıpırıanı?” nıyawiwi yayı tńı néra warıńárını. ¹⁵ Ayı rıpı seararıńını, “Gorıxo Isırerıyo rıwı umonıpımı dání áamá xwıá tıyo ńweagıá wıńıyı tńı xıo nawıńı pıyıá wırınıgıáyı imónıńagıá nánı Isırerıyo ámı numımınırıńá ayı rıxa xwárıpáyo dání wıápınımeáıáyınıńı imónıpırıárını. ¹⁶ Bıskerıá iwamıó nımıxırıńá xámı bı onımiápı nıxerı ‘Rıpı, ayı Gorıxo nánıpırını.’ nıyawiwi tána nápı nıpını Gorıxoyánıńı imónarıńıpa Judayı fıwıarıawéwa Gorıxoyá imónıgıá enagı nánı rıwıyo imónıgıáyı enı axıpı oyá imónıpırıárını. Íkıá pıpıńı wırı ‘Gorıxo nánırırını.’ nıyawiwi nıtırıńáyı, reńı enı oyá imónıńıpa Judayıya xiáwo írıńıyı Gorıxoyá imónıgıá enagı nánı rıwıyo imónıgıáyı enı axıpı oyá imónıpırıárını.” seararıńını. ¹⁷ E nerı aí ewayı xwıyıá rıpı osearımını, “Gorıxo xegı Judayo rıwı numorıńá íkıá orıpı reńınıńı bı nórearı émáyıné —Seyıné reńı orıpı áamá iwıá urarıgıá marıáı, orıpı xegıpı yaparıńıpımı dánınıńı reńı eánıgıáyınerını. Seyıné Gorıxo nımearı wıńıyı reńı eánıgıe seanwırırıfı enagı nánı seyıné orıpı pıpıńıpımı dání iniıgı nınırıńá Judayıya xiáwo írıńıyo Gorıxo nańı wııagıpımı dání iniıgınıńı nınırı reńı wıńıyı tńı pıránıńı reńı onarıgıárını. ¹⁸ E nerı aiwı Judayo Gorıxo rıwı numorıńá reńınıńı óreanıyı nánı wárıxayıné mimónıpa

époŷi. Wárixane oimónaneyinirónáyí, xámi píráníŋí díní n+yaikirori re mórixini, ‘Reŋene pípíní nání iniigí ímixarínwámaní. Pípiníyí — Ayí Judayíyá xiáwo íríníyírini. Ayí nene nání iniigí ímixaríníriní.’ mórixini.” osearimini.

¹⁹ Émá Jisasomi díní wíkwíroarigíáyíné re níránáyí, “Nene neanwiráriminiri nání ayo óreaníriní.” níránáyí, ²⁰ re searimíini, “Seyíné ananí raríní. Ayí Jisasomi díní m+íkwíroarínagá nání óreaníriní. E nerí aí seyíné ení píyo dání marfái, sa díní wíkwíroarigíápimi dání óreaé seanwiráriníyíné imónigíáyíné enagí nání wá mimónipa ero wáyí ero érixini.” searimíini. ²¹ Goríxo “Reŋí íkíá bimí dání nórearí ŋwiráriní marfái, íkíá ná apámi dání eánínípi xe oeánini.” miyaiwí óreaní enagí nání émáyíné ení “Xe oeánini.” miyaiwí axípi neaóreaniginiri “Wáyí érixini.” seararínini. ²² Ayínání Goríxo ámayo wá n+íwianíríná wirí wíki tñni n+íwiríná wirí yarínípi nání díní mórixini. Jisasomi díní m+íkwíropa nerínípi dání níkirípeaaníriní eánigíáyo Goríxo wíki tñni n+íwirí aiwí émáyíné wá seawianarini. Seyíné díní wíkwíroarigíápimi dání aníní wá seawianípaí imónínánáyí, ayí ananí wá níseawiaga unfáriní. E mepa nerínáyí, seyíné ení seawákwímo nányí. ²³ Reŋí óreámoníní imónigíáyí ení díní m+íkwíró yarigíápi ríxa emí n+imoro díní wíkwíróánáyí, Goríxo wígi óreaní dání ámi ŋwirárinífarini. Goríxo ananí ámi ŋwiráripaxí enagí nání rarínini. ²⁴ Émáyíné Goríxo íkíá oripí

xegípi yapariñínamí dání nóreari áamá aiwá omíñí nerífná mepa yarígrápa nerí ámayánami seanwíraráñí enagí nání xegí anami dání óreanípi anípaxí ámí wigí axínamí ñwiráripaxí imóníñagí nání seararíñini.

“Goríxo ámí Isireríyo yeáyí uyimíxemeaníárini.” uríñí nánirini.

²⁵ Gí níríxímeáyíné, seyíné “Nene diñí émí saímí monwaénerini.” niyaiwiníro “Goríxo xegí Judayo aníñini emí moníriní.” yaiwipíríxini rí xwíyá yumí imóníñí rípi nání majíá oimónípoiñini mímimónarini. Xwíyá yumí imóníñípi, ayí rípiñini. Émá Goríxo íá uyamíxíñíyí níní xfo títámíni bípíríe nání Isireríyí nápi diñí wakísí niga upíríárini.

²⁶ E néra numáná enáná Goríxo Isirerí níyoní yeáyí uyimíxemeaníárini. Nioní seararíñápi Bíkwíyo dání xwíyá nírini eáníñí rípiáú sopíñí níwarini, “Éí neamíníño díwí Saioní —Díwí Saioníyí ríñíñípi Judayíyá aní e nání ríñíñípiñini. Éí neamíníño díwí Saioní ñweañwaéneyáo nimónirí Jekopoyá íwiáríawene uyíni yaríñwápi emí neawiaíkímoníárini.” nírini eánirí ²⁷ ámí wí e “Goríxoní wigí íwí egíápi yokwarímí níwiirífná ‘Rípi níwiimíárini.’ réoárímíni.” nírini eánirí enípiáú nioní seararíñápi tñí xixenirini. ²⁸ Judayí xwíyá yayí neainípaxí imóníñípi ríwí número nání Goríxomí símí tñí wiarígráyí imóníñagí nání Goríxo émayíné nañí seaiiarini. E nerí aí Goríxo wigí xiáwo íríñíyo íá uyamíxíñí

enagí nání xfoyá dñí síxí uyñíyí imónñojó.
²⁹ Goríxo wá niwianíríná anípá niwirí nioniyá
 oimónípoynírí wéyo íá numíríríná ámi
 yarápmíó miwiarñojó enagí nání rarññí.
³⁰ Émáyné eníná Goríxomí wiaíkiagíta aiwi agwi
 ríná Judayí xamñíyí wiaíkiarñagíta nání Goríxo
 seyíné ayá searimixaríní. ³¹ Judayí Goríxo
 émáyné ayá searimixarñagí niwiníríná sípí
 dñí niseaiawirí ámi xfo tífáminí kinimónáná
 xamñíyo ení ayá urimixíná nání émáyné
 wiaíkiagíapa ayí ení axípi nero xfomí
 wiaíkiarñojó. ³² Goríxo áamá niyoní Judayorantí,
 émáyorantí, ayá urimixíimigínírí “Áamá níní gí
 mañí niwiaíkiarígíáyíríní.” nírárírí gwínñí
 yárñíríní.

*“Goríxo dñí émf saímí moño enagí nání yayí
 uméwanígíní.” urñí náníríní.*

³³ Goríxo dñí émf saímí morí nijíá imónírí
 enípi aga seáyí e imónñagí nání nioní miñí
 síñá weánipaxíríní. Nene ámaéne dñí o “E
 éimígíní.” niyaiwirí moñípi nání anñí miní
 yarñí niga nurane aí “E ríá moní?” yaiwipaxene
 meníní. Nene dñí o nimorí yarñípi nání anñí
 miní “Aríge nimorí ríá yaríní?” niyaiwirane
 aí mfkípi nání xixení dñí mopaxene meníní.
³⁴ Nioní seararñápi Bikwíyo dání re nírínírí
 eánñípi tñí xixeníríní, “Ámináo dñí moarñípi
 nání áamá wí nijíá rimónñojó? Oweoi. Omí
 áamá wí píranñí dñí ureñwípegíárani? Oweoi.
³⁵ Áamá gíyí wíníyí xámi wííápi nání xfo wipaxí
 imónñoríní? Oweoi.” nírínírí eánñípi nioní

searariŋápi t́ni xixeni imónini. ³⁶ Amípi ńni oyá d́ŋí t́ni imóniri xegí imóniŋípa oyá d́ŋí t́ni śni imóniri o nánini imóniri enagí nání raríŋini. Nene íníná omí seáyí e numéra úwanigini. “E éwanigini.” nimónarini.

12

*“Ridiyowá Gorixo wimónariŋípi iníwanigini.”
uríŋí nánirini.*

¹ Ayínáni gí niri xímeáyíné, Gorixo wá neawianayaríŋagí nání ení rirémixí bí osearimini. Naŋwí noní Gorixo nání ridiyowá yárarigíápa sewaniŋíyíné ení o nání ridiyowá siŋí siyikwí míníŋí x́o wimónariŋípíníŋí oimónaneyiniróná “Negí d́ŋíyo oxídinaneyí.” miyaiwí “Oyá d́ŋíyoní oxídaneyí.” niyaiwiro xaniŋíyíné ḿni winíŋírxini. E neróná Gorixomi yayí umeaníro nání epaxípi t́ni xixeni yaríŋoi. ² Gorixomi mixídarigíáyí yarigíápa axípi mé “E éŋírxini.” wimónariŋípi nání nijá imónipíri nání segí d́ŋí xámi moagíápi xe siŋí bí oneaimixiniri siŋwí winíŋírxini. Xe d́ŋí siŋí bí oneaimixiniríná x́o wimónariŋípi — Apí awiaxí imóniri oyá siŋwíyo dání apáni imóniri wé róniŋí imóniri enípirini. Apí nání anani nijá imónipaxíri. ³ Nioni Gorixo wá niniwianiri niŋípimi dání niyínéni woxini woxini rípi osearimini, “ ‘E imóniŋáoniríani?’ niyaiwiniríná dixí imóniŋípi nání nímúrorí ‘Seáyí e imóniŋáoniríani?’ miyaiwinípani. ‘E imóniŋáoniríani?’ niyaiwiniríná d́ŋí wíkwíroarigíá woxini woxini Gorixo e epaxo e

epaxo oimóniri simixiñipi nání dñj nimori dixí nepa imóniñipi tñni xixeni ‘E imóniñaonirfani?’ yaiwinirfñni.” osearimñni. ⁴ Negí wará ná wirími dání wéraní, síkwíraní, bí bí inñwñni. Bí bí inñwápi tñni axípiñni yarñwámani. Xixegíni yarñwáriní. ⁵ E imóniñipa axípi Kiraiso tñni ikárinñwaéne ení re imóniñwñni. Obaxene aiwi omí dñj wíkwíroarñagwi nání nñnenení axípi wará ná bimí dání síkwí wé ayí imóniñipániñj nimóniri ikwíroniñwñni. ⁶ Nñnenení wá neawianñipi tñni xixeni nñeairíná xixegíni e epaxí e epaxí oimónipoyiniri neaimixiñj enagí nání xixegíni epaxí imóniñwápi tñni xixeni oyaneyí. Goríxo xwiytá xíoyápi wía urókiamóririxiniri neaimixánáyí, negí dñj wíkwíroarñwápi tñni xixeni e éwanigíni. ⁷ Negí wíniyo arírá wíririxiniri neaimixánáraní, wíniyo wíwapiyíririxiniri neaimixánáraní, ⁸ enj ríremixí wíririxiniri neaimixánáraní, xixeni e éwanigíni. Negí wíniyo negí amípi nñnowiayí iníririxiniri neaimixánáyí, sipí míwí éwanigíni. Negí wíniyo oumenweápoyniri neaimixánáyí símí nixeadfénirane éwanigíni. Negí wíniyo wá wianíririxiniri neaimixánáyí, kipiñj miyí yayí tñni éwanigíni.

“Kiraiso tñni ikárinigíáyíné api api néra úririxini.” urñj nánirñni.

⁹ Segí wíniyo dñj sipí nñwiríná mimóní mñwíwapiyipa éririxiní. Sipí imóniñipi ríwímiñni nñmamori nanj imóniñipi íá xiríririxiní. ¹⁰ Xexíxexirímeáyí ayá rírimixí niníro píraníñj menarigíapa iníririxiní. Negí wíniyo wéyo

umeaneyiníro símí xeadípenífríxini. 11 Ríwí síwíá miyí nírkwíniri éfríxini. Ámináomi níxídiróná xíoyá kwíyípi e níífríxini seaimíxaríñpimi síñwiríáníñ wíaxídífríxini. 12 Ámináo seaiiníapí nání dñí ikwímoarígíapimi dání dñí níá seainíwínigíni. Xeaníñ seámeáána xwámámí wífríxini. Íníná Goríxomi ríxíñ urayífríxini. 13 Ámá Goríxoyá imónígíáyí wí díwí ikeamónaríñagí níwíniríná segí bí mání wífríxini. Ámá añí midání wí seámeáána segí añíyo nání nípemeámí úfríxini. 14 Ámá rímewá seaiarígíáyo Goríxo naní wíwínigíniri ríxíñ urífríxini. Ayo uramíxíwínigíniri ríxíñ murí naní imíxíwínigíniri ríxíñ urífríxini. 15 Ámá yayí yaríñagí níwíniróná ayí tñí nawíni yayí ero ñwí eaaríñagí níwíniróná ayí tñí nawíni ñwí earo éfríxini. 16 Segí wíniyo nání “Wíto sípíorini. Wíto nanorini.” miyaiwipani. Ná bíni axípi ní mófríxini. “Seáyí e imóníñwaéneríani?” miyaiwinípa nero ámá yunígíáyí tñí ananí gwiaumí níniro eméfríxini. “Nene dñí émí saímí moñwaéneríani?” miyaiwinípa éfríxini. 17 Sípi seaikáraná seyíné ení xíxe sípi miwikáripáni. Ámá níni “Apí nerína xíxeni ríá yarini?” yaiwiarígíapí nání dñí nímoró éfríxini. 18 Dñí míxímíni níkwímorí mepa éfríxini. Ananí nepaxí enánáyí, ámá níni tñí piyíá níwíriníro ñweáfríxini. 19 Gí dñí síxí seayíñayíné, ríkíkíríto seaikáráyo seyíné ení “Pírí oumamoaneyí.” niyaiwiro mé Goríxo wíki ríá ápiáwíñíñ

wóniḡpi xe ayo wímeáwiniḡiniri sḡwí wíníírixini. Bikwíyo dání rípi niriñiri eániḡagi nání searariḡini, “ Ríkikírío yarigíápi nání “Gorixoní pírf umamóimigiñi.” nimónarini. Ríkikírío seaikáríáyíné maríái, niñwanḡoni pírf numamori ríniḡí wimíáriní. Ámínáo e riḡíriní.” Bikwíyo dání e niriñiri eániḡagi nání “Sewanḡíyíné ‘Pírf oumamoaneyí.’ niyaiwiro xixe mñwipa érixini.” searariḡini. ²⁰ E mepa nero Bikwíyo dání re niriñiri eániḡipa érixini, “Joxí tñní símí tñní inarigíáyí agwí wiarḡagi niñwiniñná aiwá mñní wiríñí. Gwíñí yeáyí wiarḡagi niñwiniñná iniḡí niwiri wiríñí. E niñwiniñná wigí sípi seaiarigíápi nání ayá wimoriñí.” Bikwíyo dání e niriñiri eániḡipa érixini. ²¹ Ríkikírío seaikáríayo xixe sípi niñwirónáyí, ayí seyíné xopíráríniḡí seaiarḡoi. Sewanḡíyíné pírf oumamoaneyiniñeri nerónáyí, sewanḡíyíné samḡniñniñni imixinarḡoi. Seyíné e mepa nero nañniñni niñwirónáyí, xopíráríniḡí wiarḡoi. Ayínáni sa apiniñni érixini.

13

“Gapimaníyo símaḡwíyóniñí yeáyí wuríñíwanigiñí.” urḡí nánirini.

¹ Ámá ayí ayí gapimaníyo símaḡwíyóniñí yeáyí wuríñírixini. Gapimaní wí nimóniróná wigí dḡḡyo dání imónarigíámani. Gorixoyá dḡḡyo dání imónarigíárini. O xe oimónípoyniri sḡwí winarḡíyini gapimaníyí imónarigíá enagi nání rariñini. ² Ayínáni gapimaníyo ámá giyí wiaíkianiro neríñáyí, ayí Gorixo “E

oimónîpoyî.” yaiwiñîpî enî pîrî rakianîro yariñoi. Ámá e éíáyî ríá meaarînanîro yariñoi.

³ Ayî rîpî nánî searariñîni. Gorîxo gapîmanî nimónîro seamenweagíáyî nañî yariğíáyo enî óf wimîxîrîxîniñî wimîxiñîmanî. Sîpî yariğíáyo enî óf wimîxîrîxîniñî wimîxiñîrîni. “Neamenweagíáyî nánî wáyî mepa oemîni.” nîseaimónîrîñáyî, nañîni erîni. E yariñagíá sîñwî nîseanîrîñáyî, yayî seamepîrîárîni.

⁴ Seamenweagíáyî Gorîxo seyîné nañî seaîrîxîniñî wimîxiñî enagî nánî searariñîni. E nerî aiwî seyîné sîpî nerîñáyî, enî óf erîni. Gapîmanîyî kikiá éwanîgîniñî iwanî á rîxiñîoi? Oweoi, Gorîxo sîpî néra warîğíáyî re oyaiwîpoyîniñî, “O nene nánî wikî wónîñagî nánî gapîmanîyî pîrî e ríá neamamoarîñoi?” oyaiwîpoyîniñî seamenweagíáyî sîpî yariğíáyo pîrî umamóríxîniñî wimîxiñî enagî nánî searariñîni.

⁵ Ayînanî nene ayo sîmañwîyónîñî yeáyî wurîñîwanîgîni. “Pîrî mîneamamopa epîrîá nánîni sîmañwîyónîñî yeáyî wurîñîwanîgîni.” maríái, “Nene wonî wonî negî yariñwápi nánî nîyaiwinîrîná ‘Ayo sîmañwîyónîñî nîwurîniñî, apánî yariñwîni.’ yaiwianîwá nánî enî sîmañwîyónîñî yeáyî wurîñîwanîgîni.” searariñîni.

⁶ “Apánî ríá yariñwîni?” yaiwianîwá nánî enî gapîmanîyo niğwî takisî nánî mîni wiarîñwárîni. Gorîxo neamenweáríxîniñî wimîxiñowa píráníñî neamenweaanîro nánî anîñî mîñî yariñagíá nánî searariñîni.

⁷ Seamenweagíá giyo pí pí mîni wipaxî imónîñîpî ananî mîni wírîxîni.

Takisí nání pí pí nígwí wipírfa nání imónígáyo sa ananí mǎnǎ wírǎxinǎ. Sǎmanǎwǎyónǎyǎ yeáyǎ wurǎnǎpírfa nání imónígáyo e wurǎnǎfǎrǎxinǎ. Wé íkwǎnǎwǎyó umepírfa nání imónígáyo e uméǎrǎxinǎ.

“Wǎnǎyo dǎnǎ sǎpǎ nǎwǎrǎná nǎwǎ íkaxǎ rǎnǎnǎpǎ tǎnǎ xǎxenǎ yarǎnǎoǎ.” urǎnǎ nǎnǎrǎnǎ.

⁸ Seyǎné fǎwǎ éǎpǎmǎ dǎnǎ “Nǎgwǎ neaiapetǎ” searǎpaxǎyǎné mimónǎpa éǎrǎxinǎ. Apǎ mimónǎ “Dǎnǎ sǎpǎ neaiǎ.” searǎpaxǎpǎnǎ imónǎfǎrǎxinǎ. Pǎ nánǎ marǎfǎǎ, ámá wo wǎyo dǎnǎ sǎpǎ nǎwǎrǎná nǎwǎ íkaxǎ eánǎnǎpǎ tǎnǎ xǎxenǎ yarǎnǎ enǎgǎ nánǎ rarǎnǎnǎ. ⁹ Bǎkwǎyo dǎnǎ rǎpǎ rǎpǎ rǎnǎnǎyǎ, “Meánǎgǎyǎné wǎ tǎnǎ fǎwǎ mǎnǎpanǎ. Nǎwǎpǎnǎmearǎ ámá mǎpǎkipanǎ. fǎwǎ mǎmeapanǎ. Amǎpǎ wayá nánǎ sǎnǎwǎ fǎwǎ mǎwǎnǎpanǎ.” apǎ apǎ rǎnǎnǎyǎ tǎnǎ sekaxǎ ámǎ bǎ enǎ rǎnǎnǎ enǎnǎyǎ, nǎnǎ nawǎnǎ nǎkwǎrorǎná sekaxǎ ná bimǎnǎ, Jǎsaso “Jǎwanǎnǎoxǎ nánǎ dǎnǎ sǎpǎ inarǎnǎpa ámá wǎyo nánǎ dǎnǎ sǎpǎ wírǎxinǎ.” rǎnǎpǎmǎ íkwǎkwǎrǎ inǎnǎgǎ nánǎ seararǎnǎnǎ.

¹⁰ Ámá wo womǎ nepa dǎnǎ sǎpǎ nǎwǎrǎná sǎpǎ bǎ wǎarǎnǎmanǎ. Ayǎnánǎ “Ámá wǎgǎ wǎnǎyo dǎnǎ sǎpǎ nǎwǎrǎnǎyǎ, nǎwǎ íkaxǎ rǎnǎnǎyǎ tǎnǎ xǎxenǎ yarǎnǎoǎ.” seararǎnǎnǎ.

“Jǎsaso weapǎnǎyǎ anǎwǎ e enǎgǎ nánǎ pǎrǎnǎnǎ éwanǎgǎnǎ.” urǎnǎ nǎnǎrǎnǎ.

¹¹ Rǎpǎ enǎ osearǎmǎnǎ. Agwǎ rǎná nene nǎweanǎwǎiná nánǎ seyǎné nǎjǎfǎ imónǎnǎoǎ. Sǎfǎ Kǎraisó nǎweapǎrǎ yeáyǎ neayǎmǎxǎmeanǎyǎ nene dǎnǎ iwamǎfó wǎkwǎróáná ná jǎfamǎ

imóniŋápa sɪni e mimóniŋagi nánɪ sá wegíáyíne wiápɪniimeapaxíná rixa rínárɪni. ¹² Sɪfá niyiga núisáná rixa wíá nókía warɪŋápa sɪfá nene xwíá tíyo ŋweanfá nánɪ imóniŋáyí rixa nóra warɪni. Kiraiso weapɪnfá nánɪ aŋwi e imóniŋagi nánɪ áamá aikí nɪrɪrɪrɪ tarígápa amípí sipí árɪwíyíná yarígápa pɪni wiárɪrane áamá mɪxɪ nánɪ ikɪnarígápa amípí nanɪ ikwáwíyíná yarígápa íá xirɪrane oyaneyi. ¹³ Áamá ikwáwíyíná pírániŋf yarígápa neranéná papíkí erane uyíniɪ erane mepa éwanígɪni. Áamá wí tɪni íwí inɪrane iyí ede dánɪ onarígápa monɪpa éwanígɪni. Xeaniŋf rɪnɪmerane sipí diŋf yaiwinɪrane mepa éwanígɪni. ¹⁴ E mepa nerane negí Áminá Jisasi Kiraiso wimónarɪŋápa aikɪniŋf niyínɪrane íwí nánɪ íeapá neainarɪŋápa yanɪ nánɪ wí diŋf mɪmopa éwanígɪni.

14

“Séríxímeáyo xwíyíá numeariro ‘Sipí yarɪŋoi.’ murɪpanɪ.” urɪŋf nánɪrɪni.

¹ Áamá Jisasomi diŋf niwɪkwɪrorɪná wigí diŋf samɪŋf niwero ududí niwinɪro “Apɪ nerɪnáyí, Gorixoxo negí yarɪŋwápa nánɪ yayí enɪrɪenɪŋoi?” yaiwinarígáyo seyíne anani umímɪnɪpoyí. Ayí tɪni xwíyíá ximɪximí inɪpɪrɪ nánɪ umímɪnɪpɪrɪ nánɪ mɪseararɪni. Nɪŋɪni nero umímɪnɪpɪrɪ nánɪ seararɪni. ² Áamá Jisasomi diŋf niwɪkwɪrorɪná wigí diŋf enɪ neánɪro wí ududí mɪwinɪpa nero “Apɪ nerɪnáyí, Gorixoyá siŋwíyo dánɪ anani yarɪŋwɪni.”

yaiwinarigfáyf pí pí reaxf winfípi ananí narigfárini. Ámá Jisasomí dñf nìwìkwírorfná wigf dñf samñf wearigfáyf nanwf miní aiwání narigfárini. ³ Ámá “Pí pí reaxf winfípi ananí nìpaxfíni.” nìyaiwiro narigfáyf ámá “Nanwf nìpaxfmaní.” nìyaiwiro mìnarigfáyo peayf mìwianipa oépoi. Ámá nanwf mìnarigfáyf ení pí pí reaxf winfípi ananí narigfáyo xwiyfá numeariro “Nìpìkwini mìyarñoi.” murípa oépoi. Ayo Gorìxo rìxa umímìnñf enagí nání rarñini. ⁴ Pí pí ananí narigfáyo xwiyfá numeariro “Nìpìkwini mìyarñoi.” urarigfá gíyfné ámá woyá xínáiwánñf nimóníro omñf wiiarigfáyo xwiyfá numearíranénáyf, “Apání yarñwini.” rìseaimónarini? Oweoi, xwiyfá numearífná “Sìpí yarñoi.” uríri numímìníri “Ananí yarñoi.” uríri epaxo ná woní wigf bosíworini. Ayf nanwf nìnrífnáraní, mìnípa nerífnáraní, wigf bosíwo —O Ámíná Gorìxorini. Oyá dñf tñí xfomí dñf nìwìkwíróa upaxf enagí nání o ananí umímìnínfárini.

⁵ Ámá wí “Sfá ayi wí tñí xixení mimónini. Gorìxoyá sñwfyo dání ayá tñfyi rfa imónini?” yaiwiarigfárini. Wí “Sfá wíyi seáyí e mimóní nñí Gorìxomí yayf umeanfáwá nání apání rfa imónini?” yaiwiarigfárini. Ámá ayf ayf “Sfá wíyi seáyí e imóníñfrani? Nñí axfpi imóníñfrani?” nìyaiwirfná “Nioní e rìyaiwiarñini?” nìyaiwirí ipímónífríxini. ⁶ Ámá “Sfá ayi seáyí e imóníñfyrani?” nìyaiwiro xfdarigfáyf Ámínáo nene yarñwápi nání yayf

owinínirí nání e yarígáriní. Ámá pí pí reaxí winíípi narígáiyí ení Ámináo nene yaríñwápi nání yayí owinínirí nání narígáriní. Ayí ananí níniróná wigí narígápi nání Ámináomi yayí wiarígá enagi nání raríñiní. Ámá nanwí mñnarígáiyí ení Ámináo nene yaríñwápi nání yayí owinínirí nání “Api mñnipa oyaneyí.” niyaiwiro xídarígáriní. Ayí ení wigí narígápi nání Goríxomi yayí wiarígáriní. ⁷ Ayí rípi seararíñiní. Negíyí wo xíomíní yayí winíní nání síñí ñweapaxímaní. Xíomíní yayí winíní nání “Opémíní.” yaiwipaxímaní. ⁸ Nene síni síñí niñwearíná ayí Ámináo nene yaríñwápi nání yayí owinínirí yaríñwáriní. Pí pí neríná Ámináo yayí owinínirí yaríñwáriní. Níperíná ení yayí owinínirí pearíñwáriní. Ayínání nene níperínáraní, síni síñí niñwearínáraní, newaníñene yayí inaníwanírí mé sa Ámináo yayí winínífa nání éwanígíní. ⁹ Ayí rípi nání seararíñiní. Kiraiso ámá pegíáyo tíní mípé síni síñí ñweagíáyo tíní wigí Ámináo imónímíánírí ríxa níperí ámi wiápínímeaní enagi nání seararíñiní. ¹⁰ Kiraiso ámá niyíyá Ámináoní imónímígínírí níperí wiápínímeaní aí dñí samíñí wegíáyíné pí nání segí séríxímeá dñí ení eáníñí tígíáyo xwíyíá numearíro “Sípi yaríñoi.” uraríñoi? Dñí ení eáníñí tígíáyíné ení pí nání segí séríxímeá dñí samíñí wegíáyo peayí wianaríñoi? Goríxo ámá niyoní xwíríxí umeníayi nínenení neamenífa enagi nání seararíñiní. ¹¹ Bíkwyó dání re nírínirí eáníní,

“Ámináo re ríñíríni, ‘Aníñf nonf ñweañáoni, niñwaníñoni imóníñápimi dáni seararíñini. Ámá nñni Goríxoní nání xómíñf nñyíkwiróná yayf nñnimeró woákíkf nñniróná “Nñyoní nání Ámináoosi, ayf joxíríni.” nñrípíríáríni.’ Ámináo e ríñíríni.” Bíkwyó dání e nñrínirí eáníñagí nání “Ámá nñnenení xwíríxí neamenfáríni.” seararíñini. ¹² Ayínáni nene nñjáf re imóníñwíni. Pí pí newaníñene eñwápi nání Goríxo xwíríxí neamearíná “Ayf apí nání e eñwáríni. E eñwáríni.” nura wanfwaríni.

“Séríxímeáyo óreámioapaxf imóníñfpi mñwíwapíyipaní.” uríñf náníríni.

¹³ Ámá nñyoní xwíríxí umenfo, ayf Goríxo eñagí nání Jisasomí dññf wíkwíronñwaene xwíyáf xíxe nñmearínirane “Nñpíkwíni mñyaríñot.” rñnaríñwápi síní mñrínípa nerane dññf píraníñf re neyírorí éwanígní, “Negf nñríxímeá sípí epíríxínirí níkirípeánípaxf imóníñfpiraní, nóreámioapaxf imóníñfpiraní, bí mñwíwapíyipa éwanígní.” Dññf e neyírorí éwanígní. ¹⁴ Nioní Áminá Jisaso tñni ikáríniñápimi dání nñjáf nímónírí dññf re nñyaiwirí nípímóníni, “Pí pí ámá narígníapí nñniríná bí piáxf weánípaxf meníni.” nñyaiwirí nípímóníni. E neríñf aí ámá “Apí nñniríná piáxf neánípaxfíraní?” yaiwiarígní gíyí gíyí ayfni aiwá apí piáxf weánípaxf imóníni. ¹⁵ Segf dññf tñni “Apí ananí nñpaxfpiríni.” nñyaiwiro nñniróná wíwapíyarígníapimi dání séríxímeá axfpi nemáná “Sípí imóníñfpi nñáoníríani?” nñyaiwirí xwíríá

nikixénirínáyí, “Ayo sını dıñı sıpı nıwirane píránıñı umearıñwını.” rıseaimónarıñı? Kiraiso yeáyı uyımıxemeámfánrı upeıñı eñagı nánı sérıxımeáyo segı narıgıfápımı dánı xwırıfá mıwıxıxepanı. ¹⁶ Ayınanı segı “Ananı nıpaxıfırını.” nıyayıwırı narıgıfápımı sérıxımeá wı nıseaxıdıro axıfı nerıñfıpımı dánı pıaxı nıweánırınáyı, áma wı segı yarıgıfápı nánı “Ayı sıpı imónıñfıpı yarıñoı.” rıfırıxınırı apı e mepanı. ¹⁷ Ayı rıfı nánı seararıñını. Gorıxo, xwıoxıyo páwıanıwáomı ínımı nıwurınıranená ayı xwıyıfá iniıgı tını aıwá tını nánı “Apı nıpaxıfırını. Apı mıñıpaxıfırını.” ranıwá nánı ínımı wurınarıñwámanı. Ayı wé rónıñı imónıñfıpı xıdırane áma tını pıyıfá wırınırane kwıyı Gorıxoyápımı dánı dıñı nıfá neanınrı yanıwá nánı ínımı wurınarıñwárını. ¹⁸ Áma e nero Kiraisomı xıdarıgıfá gıyı gıyı Gorıxo “Ayı apanı yarıñoı.” yayıwırı áma “Ayı mıñıwıaró xıxenı yarıñoı.” rıro yarıgıfáyı eñagı nánı rarıñını. ¹⁹ Ayınanı “Nene yarıñwápımı dánı áma nıwayırónıro ñwearo wıgı dıñı wıkwıroarıgıfápı yóf imónıro epaxı imónıñfıpını oyaneyı.” nıyayıwıro xayıfı fá xırırıxını. ²⁰ Aıwá segıyı wı “Nwıfırını.” yayıwıarıgıfápı nınırıñfıpımı dánı Gorıxo emınırı yarıñfıpı mıpıneamónıñı oyaneyı. Pı pı áma narıgıfápı Gorıxoyá sıñwıyo dánı ananı nıpaxıfı imónıñagı aí áma bı nınırı wıyo óreámıoanırı wımıxána ayı sıpı yarını. ²¹ Nañwı nınırınáranı, iniıgı wainı nınırınáranı, pı pı nerıná apımı dánı segı sérıxımeá óreámıoapaxı imónıñfıpı mepa nerónáyı, ayı

nanj̄ yar̄iŋoi. ²² Seyíné woxini woxini Gorixoxi s̄iŋw̄f̄ ran̄iŋe dán̄i “Iniŋḡf̄ wain̄f̄ t̄ini nanj̄w̄f̄ t̄ini nán̄i emf̄ápi nán̄i e ipi r̄iyaiwiŋini?” n̄iyaiwiro ipimón̄f̄r̄ixini. Ámá iniŋḡf̄ wain̄f̄ t̄ini nanj̄w̄f̄ t̄ini nán̄i diŋf̄ n̄iyaikirómáná “E nerf̄ná ayf̄ anan̄ir̄ini.” yaiwinar̄igf̄ápi n̄i x̄idar̄igf̄áyf̄ wigf̄ diŋf̄pi “Nion̄i s̄ipini yar̄iŋini.” m̄iyaiwinipa yar̄iŋagf̄a nán̄i yayf̄ winar̄iŋir̄ini. ²³ E ner̄i aiw̄f̄ ámá wigf̄ diŋf̄ t̄ini “Nion̄i api n̄inir̄f̄ná Gorixoyá s̄iŋw̄f̄yo dán̄i n̄ip̄kwini mimón̄iŋáná r̄fa nar̄iŋini?” yaiwinar̄igf̄ápi n̄iwiaik̄in̄ir̄i nerf̄náyf̄, wigf̄ diŋf̄yo dán̄i “S̄ipi r̄fa yar̄iŋini?” yaiwinar̄igf̄árini. Ayf̄ “E nerf̄ná apán̄ir̄ini.” yaiwinar̄igf̄ápi t̄ini x̄ixeni mé n̄iwiaik̄in̄ir̄i nán̄i wigf̄ diŋf̄pimi dán̄i “Nion̄i s̄ipini yar̄iŋini.” yaiwinar̄igf̄á enagf̄i nán̄i rar̄iŋini. “Gorixoyá s̄iŋw̄f̄yo dán̄i ayf̄ e anan̄i epaxener̄ini.” m̄iyaiwinf̄ en̄f̄pi ar̄f̄k̄i nerf̄náyf̄, ayf̄ f̄w̄f̄ yar̄iŋoi.

15

“Negf̄ neaimónar̄iŋf̄pimi n̄i mix̄d̄in̄f̄ win̄iyf̄ wimónar̄iŋf̄pimi eni x̄id̄f̄wan̄iḡini.” ur̄iŋf̄ nán̄ir̄ini.

¹ Nene Jisasomi diŋf̄ n̄iwikw̄f̄roranéná diŋf̄ en̄f̄ eán̄iŋf̄ t̄iŋwaéne negf̄ neaimónar̄iŋf̄pi nán̄ini mix̄d̄in̄f̄ re yaiw̄iwan̄iḡini, “Ámá Jisasomi diŋf̄ n̄iwikw̄f̄roro aí wigf̄ diŋf̄ sam̄iŋf̄ weḡf̄áyf̄ am̄ipi Gorixoyá s̄iŋw̄f̄yo dán̄i anan̄i epax̄f̄ imón̄iŋf̄pi nán̄i ududf̄ nero ‘Nepa e epax̄f̄mani.’ n̄iyaiwiro x̄idar̄igf̄áyf̄r̄f̄ani?” n̄iwiaiwimáná n̄iyun̄irane éwan̄iḡini. ² E neranéná nene diŋf̄ sam̄iŋf̄ weḡf̄áyo nanj̄f̄ wiir̄iŋw̄ápimi dán̄i s̄f̄k̄f̄k̄f̄

oomíxaneyiniri wigí yayí winípaxí imóniñípmi xídfwanigini. ³ Ayí rípi nání searariñini. Kiraiso aí xegí wimónariñípmi míxídfíní xífo Goríxomi uriñípi nání Bíkwiyo re niriñiri eániñípa, “Ámá joxi ikayíwí rimearariñípi ayí nioní ení níríárini.” Bíkwiyo dání api niriñiri eániñípa Goríxo wimónariñípmi xídfíñí enagí nání re searariñini, “Negí neaimónariñípmi míxídfíní dñí samíñí wegíáyí wimónariñípmi xídfwanigini.” searariñini. ⁴ Xwiýá eníiná Bíkwiyo niriñiri eagí gíyí gíyí nene íá nroranéna éwapíníwaniginiñiri eagíárini. Íá nroranéna aníñí miní xídfípaxí imónirane dñí síxí ínirane enwápimi dání dñí Goríxo neaiinípi nání ikwímótrixiniri eagíárini. ⁵ “Goríxo —O ámá dñí síxí íniro xífomi aníñí miní xídfíro epíri nání anani wimíxariñoriñi. O seyíné ‘Kiraisi Jisaso enípa nerane oxídaneyi.’ níyaiwiróna dñí axípiñi xíriro nawíní nimónimáná píraníñí ñwearo étrixiniri seaimíxíwinigini.” nimónariñini. ⁶ “Seyíné dñí axípiñi tígíáyíné nimóniro nání mañí ná bámi dñíñíñí niriñiri omí —O negí Áminá Jisasi Kiraisomi xanoriñi. Omí seáyí e umétrixiniri e seaimíxíwinigini.” searariñini.

“Kiraiso ‘Émáyo ení yeáyí uyimíxemeáimigini.’ yaiwiñípi tñi xixeni e eníñiriñi.” uriñí nániriñi.

⁷ Ayínání Kiraisomi dñí wíkwíroariñwaéne yariñwápimi dání ámá Goríxomi seáyí e umepírífa nání “Kiraiso neamímíniñípa negí wíniyo ení oumímínaneyi.” níyaiwirane xixe

mímíníwanígini. ⁸ Nioní seararíhápí, ayí rípiríni. Kiraiso “Goríxo díní unwírírípaxí imóníhóríani?” yaiwinírane “Aríowamí Goríxo wígí símímaníyo dání ‘Níseaiimfáriní.’ réroárinípi xixeni neaiínírfani?” yaiwinírane yaníwá nání xíto iyí símí sító wákwíníhwaéneyá inókiníhí nimónírí arírá neaiíníriní. ⁹ Judayene arírá neaiíníni marfái, émayí ení Goríxo wá níwianírí winí enagi nání xíomí yayí uméfríxíníri ayo ení Kiraiso arírá winíriní. Émayí nání nioní seararíhápí Bíkwiyo nírinírí eáníhí tíyí tíní xixeni imóníhagí nání seararíhíní. Wí e ayí re nírinírí eáníni, “Ayínání áamá émayí arfá egíe dání Goríxoxí nání woákíki wírí díxí yof níriníná soníyo dání rírí emfáriní.” nírinírí eáníni. ¹⁰ Ámí wí e ení re nírinírí eáníni, “Émayíné Goríxo xegí Judayí tíní yayí éfríxíní.” nírinírí eáníni. ¹¹ Ámí wí e ení re nírinírí eáníni, “Émayíné níyínéní Ámínáomí yayí uméfríxíní. Áamá níminí hweagíáyí níni yayí uméfríxíní.” nírinírí eáníni. ¹² Ámí wí rókiamoagí Aisaiáo níriní eanípimi ení re nírinírí eáníni, “Xíáwo Jesioyá piáxyo dání wo níwiaroríná míxí ináyí nimónírí émayo umeñweanfáriní. Émayí díní ‘Píráníhí neaiíníto, ayí oríani?’ níyaiwiro wikwímoptírfáriní.” nírinírí eáníhagí nání seararíhíní. ¹³ “Goríxo —O áamá díní ‘O naní e neaiínírfani?’ níyaiwiro wikwímoarígíhápí nání wímíxaríhóríni. O seyíné xíomí díní níwíkwíroríná díní nífá seainírí níwayíróniro hweáro epírfá nání xwapí ayá

wí seaiíw+níginí.” nimónariní. Seyíné ení eániñf oyá kwíyípi ení sixí seaeámixiñfipimí dání “Gorixo e neaiínfárfani?” níyaiwiro dñf níwikwímoríná ayá wí wikwí mófríx+níri “Gorixo api seaiíw+níginí.” nimónariní.

Poró xfo émáyo wáf urí méfpi nání yayf winíñf nániríní.

¹⁴ Gf níríxí meáyíné, nioní ení seyíné nání dñf re níseaiiwirí nípi móníní, “Ayf wígf wíníyo nanf wiipaxf imóníñfpi nání níjáf imóníro wíwíní xíxe éwapfní paxf imóníro egfáyf enagf nání wíníyo nanf imóníñfpi onímiápi bí mívíi xwapf ayá wí níwíia warígfárfíní.” níseaiiwirí nípi móníní. ¹⁵ E nísearírí aí seyíné xwíyáf bí bí dñf seaimómí nání payf rína neáa nuríná ayá igígf mé nírirí eáárfíní. Ayf rípi náníríní. Gorixo wá n+níwianírí ¹⁶ Kiraisí Jisaso nání émáyo wáf uríw+níginírí nírfípeañfíní. Émáyf xegf kwíyíf ámá xfoyá wímíxaríñfipimí dání aiwá peaxf tññf Gorixo wímónaríñfípníñf oimóní poyínírí nioní ámá apaxípa ní mónírí yarígfáníñf neríná xwíyáf Gorixo táfámní imóníñf yayf neainí paxf imóníñfpi wáf uraríñárfíní. ¹⁷ Ayínání Kiraisí Jisaso tñní ikáríníñáoní enagf nání Goríxomí nuxídríná yaríñápi nání míxí meakfníní paxfíní. ¹⁸⁻¹⁹ Nioní seáyí e níkárínírí amípi wí nání mírf sa Kiraiso nioní yaríñápi mí dání enípi náníní orímíní. Nioní émáyf tñfímní wáf urírí Goríxoyá kwíyípi ení ní mímíxíñfipimí dání emímí tñní ayá ríwamóní paxf imóníñfpi tñní wíwapiyírí yaríná ayf arfá níniro nání Jisasomí dñf wíkwírogfárfíní. Ayínání iwamíó

Jerusaremi dání néra neméísáná Iririkami pïropenisí tñj e nání ami ami nemerfná xw+yfá Kiraiso nání yayí neainipaxípi nímíni fá meárñanigíni. ²⁰ Api e nerfná “Kiraiso nání nijfá imónigfámi ourimemíni.” mñnimóní “Majfá imónigfámi ourimemíni.” nïyaiwiri e enjárini. “Ámá wo sfñá añf nání xámi tiwayironfyo omírímíni.” mñnimóníñj enagi nání e enjárini. ²¹ “Majfá imónigfámi ourimemíni.” nñnimónírí enápi Bïkwfyo re níríníri eáníñpí tñni xixeni imónini, “Ámá o nání siní murémeáníñfyf síñwí wíniptírfáriní. O nání xwiyfá arfá mñwigfáyf nijfá imóniptírfáriní.” E níríníri eáníñpí tñni nioní enápi tñni xixeni imónini.

“Sipeni nání nurfná Romíyo imaní seamúrómfáriní.” uríñf nánírini.

²² Ayínáni seyfné tfáminí obímíníri xwapí ayá wí nñnimónírí aí e enápi áxenwarf nñniga waríñagi nání wí nñbipaxí nimóníñfmaní. ²³ E nerí aí nioní tfá rfmíni wí e siní urímepaxí mimónípa erí xwiogwí obaxí nímúroarfná ení ámi ámi “Romíyf tfáminí úimígíni.” nimónayiri ení enagi nání ²⁴ nioní “Sipeni pïropenisíyo nání nurfná seyfné ení síñwí niseaga seamúrómígíni.” nimónarini. “Seyfné tñni xwiyfá niseañwaxa seamúroarfná gí dñf bí yayí oníníri óf e nání aiwá bí niapowárfírxini.” nimónarini. ²⁵ “E éimígíni.” nñnimónírí aí anígwí ámá Goríxoyá imónigfá Jerusaremi ñweagfáyo arirá wimíníri e nání waríñini. ²⁶ Ámá Goríxoyá

imónigfá Masedonia piropenisfyo tñni Gíriki piropenisfyo tñni ñweagfáyf, ayf áamá Gorixoyá Jerusaremíyo ñweagfá dñwf ikeamónarigfáyo arírá wíwanigíníri raúroaárínigfá enagí nání nioní ñgwí apí ñimeámi e nání waríñíni. ²⁷ Wiwaníñfíf wígf dñf tñni yayf nero “E éwanigíní.” rínigfawixíní. E nerí aí “Émáyf ayo arírá mñwipaxf imónigfáyfíní.” ríseaimónaríní? Oweoi, Judayf Jisasomi dñf wíkwírogfáyo dání émáyf xwíyáf yayf neainaríñfí arfá ñwíro dñf ñwíkwírorfná kwíyf tífáf nimóníro nání wíwaníñfíf ení ayo wígf amípi bñ tñni arírá wipaxf enagí nání raríñíni. ²⁸ Ayínání wígf raúroaárínigfápi ñimeáa nurí mñni ñwírí “E ñirémorfná éimigíní.” nimónaríñfípi ñfíní ñiyárimoní Sipení piropenisfyo nání nurfná seyfné tññimani seamúrómfáríní. ²⁹ Nioní re ñiyaiwirí ñíjáf imóníñíni, “Seyfné tññímíní ñíbirí seaímeááná Kiraiso nañf ñíneairfná bñ onímíapí mñneaiínf ayá wí neaiínfáríní.” ñiyaiwirí ñíjáf imóníñíni.

³⁰ Gf ñírixímeáyfné, anígwí enf ríremíxf bñ rípi oseaimíní. Seyfné negf Ámíná Jisasi Kiraiso nání dñf moro negf ñírixímeá nání dñf sípi wianfwa nání kwíyfímí dání imóníñwápi nání dñf moro nero Poroní tñni nawíní gwí ñimóníro nioní nání aníñf minf Gorixomí ríxíñf nuríyífríxíni. ³¹⁻³² Nioní Gorixo ñíwimóníñfímí dání seyfné tífámíní yayf tñni ñíbirí seyfné tñni xwíyáf ñíñwearíñfímí dání dñf síxí ínímfa nání ríxíñf re nuríyífríxíni, “Judia piropenisfyo ñweagfá xwíyáf yayf

neainaríñpí aríá míwí wiaikiarígááyí omí wííapimí dání éf umínei.” nuríyííríxíní. Nioní Jerusaremí nírémoríná ení áamá Goríxoyá e ñweagíáyí arírá nioní wimíápi nání yayí wíñwíñgíní Goríxomí ríxíñf nuríyííríxíní.

³³ Goríxo —O ananí áamá níwayíróñiro ñweapíí nání wimíxaríñoríní. O seyíné díñf seakíkayówíñgíní. “Apí e éwíñgíní.” nimónaríní.

16

Yayí Poro wiowáríñpí náníríní.

¹ Nioní negí níríxímeái Pibíyí ríníñí —Í Jisasoyá síyikí imónígá Segíría ñweagíáyo sañf wurínaroaríñf wíríní. “Í apíxí awiaxí wíríní.” seararíñíní. ² Í seyíné tíámíní níbíríná seyíné “Í ení Ámínáo tñí ikáríníñf wírífaní?” nìyaiwiro umímínííríxíní. E neríná úrapí míwí áamá Goríxoyá imónígá wígf wíñyo umímínípaxí imóníñpa axípi numímíníro pí pí nání ikeamóníagí níwíñróná arírá wííríxíní. Ayí rípi náníríní. Í áamá ayá wíyo arírá wirí nioní ení arírá nírí yaríñí eñagí nání raríñíní.

³ Pírísiraímí tñí xiagwo Akwiraomí tñí “Poro yayí eaiwárenapíñoi.” urípoýí. Ayaú nioní Kiraisí Jisasomí níxídíí yaríñápi nání gwí nímónígíyaúríní. ⁴ Nioní éf nínímíníri nání yoí mayí nimóníri egíyaú eñagí nání Goríxomí yayí wiaríñáríní. Nioníní maríái, émá Jisasoyá síyikí imónígá nímíní ñweagíáyí ení ayaú nání yayí wiarígíáríní. ⁵ Jisasoyá síyikí imónígá

xíomí yayí wianíro nání aní ayaúyáiwámi awí eánarígíayo ení “Poró yayí seaiwárenapínoí.” urípoyí.

Epinitasomí —O gí díní sixí uyiñáoríní. Esia píropenisíyo áamá níní síní enáná xámi Kiraisomí díní wíkwírono, ayí oríní. Omí ení “Poró yayí siowárenapínoí.” urípoyí.

6 Mariaími —Í seyíné arírá oseaimíní aníní miní eníríní. Ími ení “Yayí siowárenapínoí.” urípoyí.

7 Adíronikasomí tñí Juniasomí tñí awaúmi ení “Yayí eaiwárenapínoí.” urípoyí. Awaú nioní tñí axígwíoneríní. Awaú nioní tñí nawíní gwí aníyo ñweañwáwaúríní. Nioní síní Kiraisomí díní míwíkwíronáná awaú xámi o tñí ikárinígííwaú imónígííríní. Wáí wurímeiarígíá seáyí e imónígííayí waúríní.

8 Abírietasomí —O Ámínáoyá wo nioní díní sixí uyiñáoríní. Omí ení “Yayí siowárenapínoí.” urípoyí.

9 Ebanomí —O Kiraisomí níxídirí yaríñwápi nání gwí nímóníñíyí woríní. Omí tñí gí díní sixí uyiñáo, Sítekisomí tñí awaúmi ení “Yayí Eaiwárenapínoí.” urípoyí.

10 Aperisomí —O Kiraisomí níxídiríná mímíwiáró píraníñí xídaríñagí wíñaríñwá woríní. Omí ení “Yayí siowárenapínoí.” urípoyí.

Arisítoburasoyá aniwámi wearígíayo ení “Yayí seaiwárenapínoí.” urípoyí.

11 Yegí axowawi Xerodionomí ení “Yayí siowárenapínoí.” urípoyí.

Nasisasoyá imónigfáyo —Ayf Ámináoyá wí imónigfáyřrını. Ayo enı “Yayf seaiwárenapııoı.” urfıpoyı.

12 Tıraipinaımi tını Tıraiposaımi tını —İpaú Ámináomi nıxđdırıná áamá wı enı oxđđfıpoyınrı rıwı nırıkwınrı anııf minı yarıgđıpaúrını. İpaúmi enı “Yayf eaiwárenapııoı.” urfıpoyı.

Gı đııf sıxı uyııáo, Pesisomi —O Ámináomi nıxđdırıná wınıyı enı đııf owıkwırıfıpoyınrı anııf minı yarıııorını. Omı “Yayf sıowárenapııoı.” urfıpoyı.

13 Rupasomi —O Ámináomi nıxđdırıná mowıfá xđdarıııomanı. Omı “Yayf sıowárenapııoı.” nurıróná xınáımi —İ omı xınái gı inókınııf imónııırını. İmi enı e urfıpoyı.

14 Asıgırıtasomi tını Pırıııonomı tını Xemi-somi tını Patıııobasomi tını Xemasomi tını negı nırıxımeá awa tını ııweagfáyo enı “Yayf seaiwárenapııoı.” urfıpoyı.

15 Pırıııogasomi tını xıepı İurıııımi tını Nerıııasomi tını xınapııımi tını Oribasomi tını áamá Gorıııxoyá imónıgıfá ayı tını ııweagfáyo enı “Yayf seaiwárenapııoı.” urfıpoyı.

16 İıııasoyá sııııkı imónıgıfáyıné yayı nınıróná yayı óf eánenıřrıııını. İıııasoyá sııııkı imónıgıfá ııweagıfá apı apı nıııını yayı seaiwárenapııoı.

“Ámá xepıxepá orónaneyınııo seaiııapııarııgıfáyı sııııwı wınaxđđfıřrıııını.” urıııf nánırını.

17 Gı nırıxıııeáyıné, enı rırımııı bı rıııı oseaimını. Seyıné áamá mııf orınıfıpoyınrı

seaiepi+siro óreámioápoy+n+r+ seaíwap+iyiro yarigfáyo —Ayf none seaíwap+iyinwápi n+wiái+kiro xegf b+ seaíwap+yan+iro yarigfáy+r+ni. Ayo s+ñw+f w+naxf+d+poy+. S+ñw+f n+wi+naxf+d+iróná ayf t+ni gwiaumf min+pa époy+. ¹⁸ Ayf r+pi nán+ searar+ñ+ni. Ámá e yarigfáyf nepa Ám+ná Kiraisoyá x+náiwán+ñf nimón+iro om+ñf wiiar+gfáyfman+. Reaxf winar+ñf+pi nán+ni d+ñf n+imoro yarigfáy+r+ni. Ayf d+iyimán+ ikaxf nur+iro weyf umearar+gfápim+ dán+ ámá maiwí “E neaíwap+yan+iro rfa yar+ñoi?” miyaiwí egfáyo yapf wíwap+iyar+gfár+ni. ¹⁹ “Romí ñweáyf xw+yfá yayf neainar+ñf+pi rfwf mumó píran+ñf xfdar+ñoi.” r+n+ñf+pi añf n+im+ni yanf iwén+men+f enag+ nán+ nion+ seyfné nán+ yayf ninar+ni. E ner+ aí ámá nion+ searar+ñáyf yapf seaíwap+iyip+r+x+n+r+ seyfné nanf imón+ñf+pi nán+ d+ñf émf saímf moro s+pi imón+ñf+pi nán+ majfá ero oimón+f+poy+n+r+ nimónar+ñag+ nán+ rar+ñ+ni. ²⁰ Nion+ searar+ñápi seyfné xixen+ nerfnáyf, Gor+xo —O anan+ ámá n+way+irón+iro ñweap+rfa nán+ wim+xar+ñor+ni. O sin+ mé obom+ xop+rárf n+wimáná seyfnéyá suy+mañwfyo wár+n+fár+ni.

“Ám+ná Jisaso wá seawianfw+n+g+ni.” nimónar+ni.

“Ámá tiyf yayf seawárénapáoi.” ur+ñf nán+r+ni.

²¹ Timotio —O Kiraisom+ n+xfd+r+ yar+ñápi nán+ gwf n+imón+ñf wor+ni. O yayf seawárénap+ñoi. Nion+ t+ni axígwíowa, Rusiaso t+ni Jesono t+ni Sosipatao t+ni en+ yayf seawárénapáoi.

22 Tetiasoní —Nioní Poro áwaní níraráná payí rína eaarínáoníríní. Nioní ení Ámináooyáyíné yayí seaiwárenapííní. 23 Gaiaso —O Poroní xegí aníyo ηweanáná píraníηí nímearíηoríní. Jisasoyá siyikí imónígíá aní rípimí ηweagfáyí xegí aníyo awí eánípírí nání umímínaríηoríní. O ení yayí seaiwárenapíηoi. Erasitaso —O aní rípimí dání gapímaníyíyá nígwí menηweanoríní. O tíní xogwáo Kwotaso tíní awaú ení yayí seaiwárenapííí. 24 [Áminá Jisasi Kiraiso seyíné níyínéni wá seawianíwínígíní. “E imóníwínígíní.” nimónaríní.]

“Gorixomí seáyimí uméwanígíní.” uríηí náníríní.

25-26 Seyíné xwíyíá yayí neainaríηípi —Xwíyíá apí Jisasi Kiraiso nání nioní wáf uraríηápi tíní xixeníríní. Apí eníná dání ínímí yumíí imóníηípiríní. Ínímí yumíí nimóga bagí aiwí agwí ríná ríxa wáf wókímíxíníηípiríní. Émá nímíní ηweagfáyí wí arfá níwiro díηí owíkwírópoyínírí Gorixo —O aníηí noní ηweanoríní. O eníná dání “E imóníwínígíní.” ráríηípa wáf rókiamoagfáwa eagfápi wáf urímearíηwápimí dání émá nímíní ηweagfáyí tíηí e ríxa síηáni áwaní rínaríníηípiríní. Xwíyíá apí xaiwí fáf oxírípoyínírí seaimíxípaxo, ayí Gorixoríní. 27 Díηí émfí saímí morí ηwáf imónírí eno, ayí oníríní. Omí Jisasi Kiraiso neaiíηípi nání díηí nímoríηípimí dání yayí seáyí émfí oumeaneyí. “E éwanígíní.” nimónaríní.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051